Posamezna številka Din 1. Poštnina v gotovini.

Št. 144. V Ljubljani, v sredo 2. julija 1924. Leto I.

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan popoldne.
Mesečna naročnina:
V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.
Upravništvo: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Brezplodno prerekanje.

»Slovenec« in »Slovenski Narod« sta se začela prepirati, kdo da je pisal pred in med vojno bolj jugo-, oziroma protijugoslovensko. In »Slovenec« citira »Slovenski Narod« iz leta 1914., »Slovenski Narod« pa se skuša braniti s protiočitki in z dokazom, da je pisal »Slovenec« še bolj protijugoslovensko.

In tako smo doživeli novo brezplodno prerekanje, ki ne more nikomur prinesti slave. Zakaj greha »Slovenca« in »Slovenskega Naroda« ne izbriše nihče, ker niti enemu in niti drugemu ni bilo treba pisati tako protijugoslovensko, kakor sta to oba lista zagrešila. Ni se bilo treba »Slovenskemu Narodu« navduševati za »presvitlega cesarja« in ni bilo treba pasti »Slovencu« tako nizko, da je napisal tisto svojo najpodlejšo pesem, da je treba Srbe obesiti na vrbe. Zakaj vse polno jugoslovenskih listov je bilo, ki so bili ravno tako v senci bajonetov, kakor junaški »Slovenski Narod«, ki se pa vendar niso nikdar ponižali do klečeplazenja in ki so raje tvegali preganjanje oblastnikov, kakor pa da bi pisali čisto proti svoji vesti. In da so bili taki pogumni listi tudi v Sloveniji, je dokazala goriška »Soča«, ki je bila vsled svojega nacijonalnega stališča od vlade začetkom januarja 1915. leta ustavljena. In da je bilo tudi med klerikalnimi žurnalisti še nekaj pogumnih mož, je dokazal celovški »Mir«, ki je v najtežavnejših razmerah neustrašeno zagovarjal slovensko misel.

Zato naj »Slovenec« in »Slovenski Narod« lepo opustita medsebojno očitanje in naj se raje skesano potrkata na prsa, ker oba sta grešila in oba sta v usodnih časih zapravila svojo nacijonalno čast.

V opravičbo more obema služiti le to, da ni bila slovenska javnost po svoji veliki večini niti za vinar boljša od »Slovenca« in »Slov. Naroda«. Tudi ona se je bala žrtve, tudi ona je smatrala za nezaslišanost, če bi morala zavoljo nacijonalne misli trpeti ali pa celo tvegati življenje.

Zdi se nam, da ne pretiravamo, če rečemo, da je prepričanje naše javnosti ostalo v svojem bistvu isto. In kako tudi ne! Vsaj so na vodilnih mestih isti »Jugosloveni«, kakor leta 1914. In vsaj so končno jugoslovenski patrijotje ravno takšni reveži, ko leta 1914. Samo vprašajte slovenskega dobrovoljca, ki išče službe, koliko mu pomaga to, da je bil dobrovoljec! In koliko takozvanih naših podjetij je še danes, v katerih so vsa boljša mesta prihranjena edino Nemcem.

Zato ne prerekajmo se o tem, kdo je bil pred desetimi leti več ali manj jugoslovensko orijentiran, temveč skrbimo raje, da bodo odslej pri nas na vodilnih mestih samo pravi Jugosloveni. Pustimo zvonenje po toči in delajmo, da zapoje že skoraj oni veseli glas zvonov, ki bo oznanjal, da je slovenski narod vstal in da je pričel v vsakem oziru živeti svobodno življenje svobodnega naroda.

To pa bomo dosegli le tedaj, kadar bomo trpeli kot svoje voditelje le ljudi, ki so tako prežeti z vidovdanskim duhom, da se sramujejo celo svojih najtežjih za narod doprinešenih žrtev tudi samo omenjati. Danes žal takšnih voditeljev še nimamo mnogo in kako tudi, ko si pa upa »Slov. Narod« hvaliti sebe še danes, da je v senci bajonetov pisal tako, kakor so mu diktirali sovražniki jugoslovenstva.

Usodna naša napaka je, da ne goji prav nobena stranka zmisla za žrtev in da narod skoraj nikdar ne vidi povzdigujočega vzgleda voditelja, ki se žrtvuje za narod!

V časih taborov je bilo drugače. Tedaj je vsak s ponosom prevzel na se breme žrtve in zato smo napredovali na vsej črti. Bolj ko agitatorična beseda učinkuje, namreč vzgled žrtve in največje zaupanje uživa tisti, ki je preganjan vsled ideje.

Danes narod tega požrtvovalnega vzgleda ne vidi in v tem je vzrok, da je narod zadvomil nad nacijonalizmom in da je vsled tega moralno pal. Tragično je, da je narod zadvomil iz istega vzroka tudi nad cerkvijo, ker tudi tu ni videl vzgleda žrtve in odtod današnji podivjani časi.

Zato pa konec brezplodnemu prerekanju in na delo za bodočnost!

Rekonstrukcija kabineta?

Pričakovanje uspeha Pašićevega poseta na Bledu.

Beograd, 1. julija. (B) Po odhodu g. Pašića na Bled je opažati v Beogradu pri vseh političnih krogih samo pričakovanje nadaljnjih dogodkov. Tudi opozicija nestrpno pričakuje rezultata prve avdijence. V političnih krogih trdijo da je zelo lahko mogoče, da Pašić ne dobi volilnega mandata, ampak da samo predloži novo vladno listo kralju v podpis. Vseeno pa bo omenil vprašanje volitev, tako, da bi bili radikali na jasnem o mnenju krone o takem izhodu iz situacije.

Beograd, 1. julija. (B) Sinoči se je v radikalnih krogih hitro razširila vest, da je poslal kralj z Bleda Pašiću v Ljubljano nasproti svojega adjutanta in svoj avtomobil, s katerim se je Pašić odpeljal na Bled. Na Bledu je bil nastanjen v vili Suvobor kot kraljev gost. To tolmačijo radikalni krogi kot zelo dobro znamenje za Pašića in radikale. Pašić bo ostal na Bledu samo kratek čas in se vrne potem v Beograd. Radikali smatrajo, da Pašić ne bo zahteval sedaj od kralja volilnega mandata, ampak da bo samo predložil kralju obširen referat o situaciji. Vsekakor ne izključujejo možnosti, da bo pozval kralj tudi nekoliko imenitnejših politikov k sebi na posvetovanje.

Beograd, 1. julija. Ministrskega predsednika Pašića zastopa v Beogradu minister Marko Trifković. Včeraj se je vršila v predsedništvu vlade konferenca o tekočih vprašanjih. Ker je cela situacija samo v rokah Pašića, pričakuje vlada samo poročila od tamkaj. Do sinoči je prejela vlada z Bleda samo poročilo, da je imel kralj s Pašićem dolgo posvetovanje. Interesantno je, da radikali sploh ne govore o volilni vladi, temveč samo o rekonstrukciji kabineta, ki bo popolnoma drugačna od vseh dosedanjih kombinacij in ki bo opozicijo zelo iznenadila. Med kandidati omenjajo tudi Jovana Cirkovića. Vlada smatra, da se kralj sedaj še ne povrne z Bleda v Beograd, vsaj ne v prihodnjih dneh. Če se povrne, pride ob času, ko se bo vršila proslava desetletnice mobilizacije proti Avstro-Ogrski.

Beograd, 1. julija. (B) V politični situaciji je pričakovati skorajšnjih velikih sprememb. Tu smatrajo za gotovo, da se bodo morale vršiti volitve 26. oktobra, ker je situacija danes taka, da so edini izhod volitve.

Beograd, 1. julija. (B) Iz vladnih krogov se doznava, da bo rekonstrukcija vlade, ki jo bo sedaj izvedel Pašić, ožjega značaja. Iz vlade izpadeta samo Janjić in Kojić, poleg tega se izvrše tudi spremembe v resortih.

Obtožba Radića in HRSS-a.

Utis obtožbe v Beogradu.

Beograd, 1. julija. Obtožba Radića in HRSS-a, ki je bila vložena zagrebškemu sodnemu stolu in ki je bila danes objavljena v Beogradu, je izzvala najrazličnejše komentarje. Krogi nacijonalnega bloka izjavljajo, da ona ne predstavlja nobenega iznenadenja, ker se je obtožbeni materijal že od davnaj pripravljal. Politični krogi smatrajo, da se na podlagi te obtožbe ne more za sedaj ničesar podvzeti proti Radiću in ostalim obtožencem, dokler jih ne izroči imunitetni odbor. Zato je potreben sestanek narodne skupščine, da sprejme to poročilo. Obtožba je povzročila v krogih opozicije zelo neprijetne občutke. Smatra se, da se je sedaj položaj opozicijonalnega bloka zopet močno poslabšal. Ni pa še predložen obtožbeni materijal v špijonski aferi Androlićeve, kjer je Radić tudi umešan.

(Glej 3. stran.)

„Tovariš" Radić v Moskvi.

Beograd, 1. julija. (B) Iz Moskve poročajo, da je dal Radić moskovski »Pravdi« izjavo kot »tovariš« Radić, da je prišel, da veže bratske stike z ruskimi seljaki za seljaško balkansko federativno svobodno državo in za samoodločbo narodov in zvezo sovjetskih republik. Hrvatje so 6 let čakali solnca iz zahoda, prišlo pa bo samo iz vzhoda. »Tovariš« Radić ostane v Moskvi še nekaj časa. Opozicija v Beogradu taji zvezo Radića z Moskvo ter pravi, da je njegovo potovanje v Moskvo njegova osebna stvar.

Priprave za sejo opozicijonalnega bloka.

Beograd, 1. julija. (B) V teku včerajšnjega dne je konferiral g. Davidović po svojem prihodu iz Šabca z večimi predstavniki opozicije, zlasti z zemljoradnikom Joco Jovanovićem. Davidović je tudi podal v svojem klubu referat o rezultatu svojih zborovanj v Dalmaciji. Davidović gre zopet na agitacijo; sedaj samo čaka na sejo glavnega odbora demokratske stranke in na sejo opozicijonalnega bloka, za katero se vrše sedaj priprave. Davidović je prepričan, da ni nikakršnih nesoglasij v krogih opozicije.

LIKVIDACIJA INCIDENTA PRI UNCU.

Beograd, 1. julija. (B) Vladno poročilo objavlja, da je likvidiran incident pri Uncu v popolno zadovoljnost vlad obeh držav.

Klerikalci propadajo.

Beograd, 1. julija. (B) V nacijonalnih političnih krogih je izzvala veliko pozornost vest o zmagi samostojnih kmetov in demokratov nad klerikalci pri občinskih volitvah v Sloveniji. V Beogradu smatrajo to za začetek opredelitve naroda za nacijonalno politiko.

Beograd, 1. julija. Voditelj klerikalcev dr. Korošec, je v razgovoru z nekim prijateljem izjavil, da bo sedaj v Sloveniji obšel nekaj važnih volilnih mest, v petek pa pride v Beograd na sejo opozicijonalnega bloka. Korošec je v pogovoru izjavil, da je SLS sklenila, da ne bo priredila v Sloveniji nobenega zborovanja več radi velikega terorja in pa radi tega, ker bi moglo priti na zborovanjih do prelivanja krvi. SLS bo čakala na prvo odločbo opozicijonalnega bloka v Beogradu in razvoj situacije na Bledu, da potem usmeri svoje nadaljne zadržanje.

Proglas nezavisnih radikalov.

Beograd, 1. julija. (B) Nezavisni radikali, pristaši pokojnega Stojana Protića, so izdali svoj proglas, ki je zelo obširen in v katerem opozarjajo na sedanji politični položaj in na potrebo sporazuma. Na nekaterih mestih proglas ostro napada današnjo vlado, na koncu pa poziva vse radikale, ki delijo njihovo mišljenje in vse druge državljane, ki uvidevajo današnje zlo, da se udeleže 13. julija njihove konference v Beogradu.

JANKOVIĆEV POVRATEK V BEOGRAD.

Beograd, 1. julija. (B) Danes je prispel semkaj iz Zagreba Velizar Janković, ki je takoj odšel na kratko konferenco v predsedništvo vlade in referiral o svojem bivanju v Zagrebu, ki je tudi v zvezi z obtožbo Radićevcev in HRSS-a.

Sestanek Male antante v Pragi.

Beograd, 1. julija. (B) Vladno poročilo objavlja, da bo seja Male antante v Pragi 11. julija. S strani naše države se udeležita te konference zunanji minister dr. Ninčić in pomočnik v zunanjem ministrstvu Panta Gavrilović. Ker je ministrski predsednik Pašić oviran radi notranjepolitičnih poslov, ne bo zapustil države in se konference ne udeleži. Od strani Romunije pride na konferenco Duca, verjetno pa tudi Bratianu. Konferenca bo razpravljala poleg ostalih važnih stvari tudi vprašanje obnovitve odnošajev z Rusijo. Rumunija se bo pritožila Mali antanti radi incidenta v Dobrudži, kjer so bolgarski vojaki ubili nekaj rumunskih, ne da bi dala bolgarska vlada za to rumunski zadoščenje.

Nova italijanska vlada.

Rim, 1. julija. (T) Včeraj je imel kralj o priliki izročitve odgovorov obeh zbornic na kronski govor na zastopnike zbornic kratek nagovor, o katerem so v političnih krogih napovedovali, da bo važen političen govor. Kralj je predvsem pozival italijanski narod k slogi. Izrazil je prepričanje, da bosta zbornici dali italijanskemu narodu dober vzgled solidarnosti in sprave.

Popoldne so podali ostavko minister državnega gospodarstva, prosvetni minister in minister javnih del. Mussolini je takoj predložil kralju naslednjo listo novih ministrov: kolonije Nazzadi Scala, poslanec; prosveta Casati Alessandro, senator; javna dela Sarocchi Dino, poslanec; državno gospodarstvo Nava Cesare, senator. Kralj je predloženo listo podpisal.

Rim, 1. julija. (T) Danes zjutraj so prisegli novi ministri. Prihodnji teden se sestane ministrski svet, ki bo sestavil listo državnih podtajnikov.

Ital. tisk o govoru ital. kralja.

Rim, 1. julija. (T) Listi dodajajo kraljevemu govoru najrazličnejše komentarje. Najznačilnejše so pripombe opozicijonalnega tiska. Popolarski »Popolo« pravi, da je pri sedanjih razmerah, ki se še vedno slabšajo materijalno in moralno izključeno, da bi se povrnila sloga v deželo. Sedanji položaj, ki ga je ustvarila vladajoča stranka, je neznosen. »Mondo« piše, da postaja skoraj smešen kraljev poziv k slogi v času, ko so nekateri državljani oboroženi od pete do glave v boju proti drugim. Skrajni čas je že, da razoroži vlada brez vsakih zavijanj državljane in da vzpostavi ustavno življenje. Kakor je razvidno iz teh komentarjev, vztraja opozicija odločno na svojem stališču in zdi se, da se ji tudi obnašanje kralja ne dopade. Tako se niso včeraj udeležili ceremonije na Kvirinalu, ko so zastopniki obeh zbornic izročili odgovora na prestolni govor demokrat socijalec Varino Amella, popolar Rodino in maksimalist Galeno. Omenjeni so bili izbrani v komisijo, ki je imela predložiti odgovora kralju. Rodino je raje podal ostavko kot podpredsednik zbornice, kakor da bi šel na Kvirinal. Fašistovsko in filofašistovsko časopisje ne šteje socijalistom in maksimalistom toliko v zlo njihovega obnašanja; s toliko večjo silo pa se zaganja v popolare in ustavne opozicijonalce, češ da so ti odgovorni za posledice, ki bi znale nastati, če bo opozicija še nadalje tako intransigentna. Mussolini se je uklonil opoziciji ter izpolnil eno izmed njenih zahtev: rekonstruiral je vlado. Sodnijska oblastv zasledujejo krivce Matteottijevega umora. V državo se vrača zakonitost [illegible] kaj še hoče opozicija, se vprašuje današnja »Tribuna«. Glede rekonstrukcije vlade pravi »Tribuna«, da je minister Carnazza, ki je postal šele v zadnjem času fašist, odstavljen, ker je bil baje v zvezi s financiranjem fašistovskega lista »Corriere Italiano« in z Naldijem, ki je obtožen, da je sodeloval pri umoru Matteottija. Gentile je moral iti radi svoje radikalne šolske reforme, za njim pojde tudi reforma. Corbino ni bil sposoben za vodstvo tako važnega ministrstva, kakor je ministrstvo državnega gospodarstva.

Londonska konferenca in naša država.

Beograd, 1. julija. (B) V Beogradu je izzvala zelo neugoden vtis vest, da naša država, Poljska, Češkoslovaška, Romunija in Portugalska ne bodo direktno udeležene na londonski konferenci, temveč da se bodo njihovi delegati pozivali na konferenco samo pri vprašanjih, ki te države zadevajo.

POSET ANGLEŠKEGA VOJ. BRODOVJA V NAŠEM MORJU.

Beograd, 1. julija. (B) Danes je dobila naša vlada iz Londona poročilo, da dopotuje dne 31. julija v Dubrovnik angleška vojna eskadra, ki jo sestavlja 6 velikih dreadnoughtov in 16 manjših edinic. Na teh ladjah je preko 7000 mornarjev in nekaj 100 oficirjev. Na admiralskem brodu bo potoval princ Nikola romunski, brat naše kraljice. V Dubrovniku bo pozdravil eskadro admiral Prica, za našega kralja pa maršal Damjanović. Eskadra ostane v Dubrovniku nekaj dni, potem pa obišče Split, Šibenik in Kotor. To je prvi uradni poset angleške vojne mornarice našim vodam.

ROMUNIJA IN RUSIJA.

Beograd, 1. julija. (B) Iz Bukarešte poročajo, da so opazili na vzhodu reke Dnjestra koncentriranje močnih sovjetskih čet. Romunska vlada se pritožuje, da so sovjeti ponovno ih to tudi sedaj nadaljevali svojo propagando in to ne samo v Besarabiji, temveč celo v sami Romuniji. Sovjetska vlada je tudi nadaljevala pogajanja v Londonu za nabavo velike množine topov in municije za svojo vojsko, ki ih je naročila za preko million funtov.

Albanska vlada pred demisijo.

Beograd, 1. julija. (B) Po vesteh iz Tirane se nahaja vlada Fan Nolija pred ostavko. Povsod so nastali spopadi med kristjani in muslimani. Poleg tega je zapustil komandant južnih čet Šefket-Korza Tirano in odšel v Valono. Njegove namere še niso znane. Kot naslednika Fan Nolija omenjajo Redžeb-Saja. Njegova vlada bi bila popolnoma vojaška.

PONOVEN SPOR V ALBANIJI.

Beograd, 1. julija. (B) Iz Tirane poročajo, da je došlo do ponovnih nesoglasij med Redeb-Sajem in Fan Nolijem. Pričakujejo, da bo imel ta spor večje posledice.

ZBOROVANJE SAMOST. DEMOKRATOV V NIŠU.

Beograd, 1. julija. (B) Samostojni demokrati so imeli veliko zborovanje v Nišu. Zborovanja sta se udeležila ministra Lukinić in Grizogono. Zborovanje je zelo dobro uspelo in poročajo, da se ga je udeležilo več tisoč oseb. Na zborovanju je bila sprejeta resolucija, ki odobrava politiko nacijonalnega bloka.

Borzna poročila.

New York, 30. junija. Devize: Beograd 114½, Dunaj 14.125, Italija 431.25, London 432⁹/₁₆, Praga 294, Curih 1776.

Trst, 1. julija. (Današnja predborza.) Dunaj 325, Beograd 27, London 100.40, New York 23.17, Pariz 122.75, Praga 68.50, Curih 411.50.

Curih, 1. julija. Beograd 645.50, Dunaj 7950, Italija 2430, London 2435, New York 563, Pariz 2970, Praga 1667.

Beograd, 1. julija. Dunaj 1208, Italija 367—369, London 370—370.5, New York 85.50—85.65, Pariz 455—456, Praga 253.25 do 255.5, Curih 1525—1530.

Anton Lajovic:

Internacijonalni glasbeni festival v Pragi 1924.

III.

(Prva dva oficijelna orkestralna koncerta.)

Jedro festivala so tvorili trije orkestralni koncerti, ki so bili grupirani na soboto, nedeljo in pondeljek v dnevih 31. maja do 2. junija. Prinesli so kar *petnajst novih del.* Med njimi štiri simfonije, dva vijolinska koncerta, ostalo pa večje ali manjše orkestralne stvari. Za naštudiranje vseh teh velikih in deloma izredno težavnih skladb je imela češka Filharmonija, ki jih je vse izvajala, na razpolago samo *šest* dni. Izmed izvajanih del je bilo orkestru znano samo Sukovo »Dozorevanje«. Da je orkester navzlic tako kratkemu času svojo nalogo mojstrsko rešil, je kazalo neomejeno občudovanje in splošno priznanje zlasti tujerodne publike, ki je razprodanim koncertom prisostvovala v izredno velikem številu.

S prva so nameravali, da bi se ti trije oficijelni koncerti začeli s češkimi deli in ravno tako tudi končali. Kasneje se je program nekoliko izpremenil, tako da je Sukovo delo »Dozorevanje«, mesto da bi bilo imelo zadnje mesto tretjega koncerta, prišlo na prvo mesto istega koncerta in tako dobilo mnogo ugodnejšo pozicijo.

Začel pa se je prvi koncert z dvema češkima deli. V počeščenje *Smetane* se je izvajal »Praški karneval« eno izmed zadnjih mojstrovih del, glede katerega so nekateri trdili, da ima take drznosti, da bi ga po njih bilo treba smatrati za direktnega predhodnika modernih glasbenih prizadevanj. Zdi se, da se je to mnenje kasneje izpremenilo. Pri motrenju celotne mojstrove umetniške tvorbe sicer tudi »Praški karneval« pomenja zanimivo sklepno stopnjo, toda vzet iz takega razmerja sam na sebi človeka ne navduši in se mi zdi, da ga bo šteti med slabotnejša mojstrova dela.

Brez globljega utisa je prošla tudi druga češka stvar »simfonijeta« *Otakarja Ostrčila.* Ostrčil nudi v svojem precej razsežnem delu v katerem so le njegovi srednji stavki nekoliko krajši, le bolj intelektualistično, bolj mrzlo glasbo. Močnejši je le tam, kjer se more udejstvovati s svojo duhovitostjo, tako n. pr. v »scherzandu«. Navzlic temu ima poslušalec utis, da se delo vleče tako, da se mu končno zdi označba dela kot simfonijeta skoro pretenzijozna in da s strahom pomisli, kakšna bi bila šele Ostrčilova simfonija.

Sledili sta dve stvari Židov *Karla Horwitza* in *Ernesta Blocha.* Slednjega psalm za bariton z orkestrom je prav simpatična stvar, v kateri se Bloch s svojim bogom pogovarja v melodiki, spominjajoči na židovsko sinagogalno petje in v kateri najde mnogo samobitnega in gorkega izraza svojemu čustvovanju. Temu nasproti pa dela puščoben utis Horwitzev ciklus pesmi za bariton in orkester »O smrti«, ciklus, katerega je skladatelj posvetil spominu Gustava Mahlerja. Pri njem sem imel dojem one mnogoobrazne in zato pravzaprav brezobrazne internacijonalne glasbe, kakor jo je Rihard Wagner v svojem članku o »Židovstvu v muziki« popisoval kot specijelno židovsko. Trdil je, da židovski komponisti, ker nimajo rodnih tal in so kot posamezniki razsuti in raztreseni med drugimi narodi, posrkavajo razne zunanje in površne znake druzih narodov in tako ustvarjajo internacijonalno glasbo, ki nima nikakšne lastne fiziognomije.

Sledil je mlad laški skladatelj *Vittorio Rieti,* čegar koncert za pihalni kvintet, godalni orkester, trompete in pavke je sveža, brezskrbna stvar s prav porednimi domisleki, ki je napravila čisto ugoden utis.

Sledeči dve deli sta bili francoskega izvora. Oboje je dirigiral G. M. Vitkovski (menda pofrancozen Rus). Izmed obeh je zlasti »Bacchanale« *Florenta Schmitta* laboriral na nedostatnosti dirigenta. In dasiravno se zdi, da je stvar temperamentna in učinkovita, vendar spričo dolgočasnosti dirigentove ni mogla doseči uspeha.

Interesanten pojav je *Arthur Honegger,* še mlad francoski skladatelj. Njega so smatrali za glavo francoske skladateljske skupine (ki se je pa medtem že razšla), takozvane »Šestorice« (Les six), kateri so poleg njega pripadali Darius Milhaud, Poulenc, Germaine Taillefere, Auric in Durey. Svoje delo »Pacific (231)« označuje skladatelj sam kot »mouvement symphonique« in pravi, da je to delo zloženo v proslavo najpopolnejšega in najgrandijoznejšega modernega lokomotivnega tipa. Pravi, da so zanj lokomotive kot živa bitja in da jih ljubi tako, kot ljubijo drugi ljudje ženske ali pa lepe konje. Ni imel namena posnemati trušč, ki ga dela lokomotiva, temveč le izraziti optični dojem in fizično radost. Izhajal je iz objektivnega prosmatranja: mirno sopenje stroja, ko še stoji, njegov napor, ko potegne in potem naraščanje hitrosti, dokler ne doseže liričnega viška, patetičnosti vlaka s tristo tonami, ki vihra skozi temno noč s 120 km na uro. Kot predmet si je vzel lokomotivo tipa »Pacific« marka 231 za tovorne brzovlake.

Ta stvar začne v orkestru s tem, da ves godalni orkester ob kobilicah proizvaja nek šum, ki se prav bliža onemu ostremu žviždenju, ki ga stroj napravi, če podrči po tračnicah. Nato se oglasijo v fortisimu sordinirane trobente z nekim čudnim brenčanjem (narejenim s prhutajočim jezikom) in vlak se začne pomikati počasi, počasi in vedno hitreje, pri čemer kontrabasovi udarci imitirajo vedno hitrejše se ponavljajoče udarce koles ob konce tračnic. Do sem se zdi, da je početje Honeggerja nekako zunanje slikanje (čemur se pa on sam protivi). V resnici njegovo delo, ko pride mimo bolj zunanjega začetka, postane tudi muzikalično zanimivejše in se zlasti v ritmičnem pogledu prav temperamentno razživi. Ne smatram sicer tega dela za toliko pomembnega, kot kolikor prostora sem zanj porabil v tem poročilu, vendar se mi je zdel Honegger po svoji drznosti prav simpatičen, po svojem mišljenju pa prav značilen za glasbeno in umetniško naziranje nekaterih struj v ravno preteklem času, tako da zasluži pozornost vsaj kroničarja.

V drugem orkestralnem koncertu se mi zdi, da je ob izborni reprodukciji vzbudil največjo pozornost violinski koncert *Sergjeja Prokofjeva,* delo, ki je navzlic modernim tehničnim pridobitvam v svojem značaju izrazito rusko. Nič manj ni ruski »Chant du Rossignol« *Igora Stravinskega.* V to simfonično pesnitev je Stravinski predelal drugi in četrti akt svoje bajne opere »Slavček«. Stravinski govori prav poseben svoj orkestralni dialekt, katerega takoj ločiš od vsakogar drugega. Da pa Stravinskega slavčje petje ni preveč ugajalo, se ima zahvaliti nesrečni usodi, ki ga je dala v roke istemu Vitkovskemu.

Druga simfonija estonskega Nemca *Eduarda Erdmanna* mi je zapustila utis, da je njen tvorec resen simpatičen mož, globljega utisa pa mi ni pustila.

Zaključila je drugi koncert simfonija v es duru Angleža *Arnolda Baxa,* katero, moram reči, sem ves čas poslušal z nekim relativnim čustvom, relativnim tako-le: Mislil sem, kako dolgo že Angleška ni producirala iz sebe močnejšega glasbenega tvorca in kako malo jih je producirala že mnogo lustrov nazaj. Mislil sem si, da je potem naravno, da novo uveljavljajoča se generacija nikakor ne bo mogla stati na absolutnem umetniškem stališču onih tujerodnih kultur, pri katerih drži veriga močnih glasbenih tvorcev nepretrgana iz stoletja v stoletje. Iz tega vidika se mi je zdela Baxova simfonija prav prijazna, zdrava in mestoma celo krepka. Drugi so pa bili tudi, ki so nanjo gledali z jako nemilostnim očesom.

Tržaško pismo.

V Trstu, 27. junija 1924.

Vest, da bo »Narodni Dnevnik« zopet izhajal, je sprejela tukajšnja javnost z velikim veseljem. To je najboljši dokaz, kako priljubljen je bil ta list med našim tukajšnjim narodom. Nepristransko in objektivno poročanje toliko o dogodkih v Jugoslaviji kolikor tudi o razvoju tukajšnjega političnega življenja, je vrlina, ki je dičila malokateri slovenski list razen »Narodnega Dnevnika«. To vrlino pa cenijo moderni čitatelji v mnogo večji meri, nego bi se mislilo na prvi pogled, posebno pa velja to dejstvo glede tukajšnje naše narodne javnosti, ki tvori zdravo jedro naše narodne manjšine v Italiji in ki odklanja vsako strankarsko rovarjenje. Zato ste lahko prepričani, g. urednik, da bo užival na Primorskem novi »Narodni Dnevnik« iste simpatije in isto zaupanje, katerih je bil v vedno večji meri deležen tudi poprej. Naš Vam bo to veselo dejstvo v spodbudo in bodrilo na Vaši strmi in težki, toda častni poti, ki pelje k vzvišenim narodnim idealom! —

Odkar sem Vam poslal zadnje pismo — v začetku tega meseca — so se godile v Italiji velike stvari. Politični položaj stoji še vedno v znamenju umora poslanca Matteottija, ki je vzbudil toliko ogorčenja tudi v inozemstvu. Zmešnjava, ki jo je povzročil ta grozni zločin v Italiji sami, pa se je začela v toliko čistiti, da se nam razodevajo v daljavi gotove možnosti izhoda iz sedanje krize. Mussolinijeva govora v senatu in na sestanku parlamentarne večine sta bila še mnogo bolj pomirljiva nego njegov govor, ki ga je imel v zbornici 7. t. m. in o katerem sem poročal že v zadnjem pismu. Diktator Italije je popolnoma spremenil svoj običajni ton, kar dokazuje, da ga je rimski škandal precej streznil. Fašizem so zadnji dogodki moralno degradirali, medtem ko se je istočasno visoko povzdignil ugled opozicije. S tem, da je ta poslednja demonstrativno zapustila zbornico, je postavila ves režim na nekak sramotni kamen ne samo pred italijansko, temveč tudi pred vso svetovno javnostjo.

Kar je sedanjemu režimu najbolj potrebno, je torej nekaka moralna rehabilitacija. Kako jo bo dosegel, s kakšno vodo bi se mogel vsaj za silo oprati? Mussolini je povedal to v svojih govorih, ki sem jih zgoraj omenil: parlamentu bo povrnil vso njegovo oblast, vzpostavil bo absolutno spoštovanje zakonov, v fašizmu bo izvedel temeljito čiščenje, narodna milica se spravi v sklad z ustavo ter se preuredi tako da postane prava državna oborožena sila, ki bo prisegla zvestobo kralju in bo podrejena generalnemu štabu italijanske armade. Nasproti temu programu pa stojijo zahteve opozicije, ki so v glavnem sledeče: demisija vlade, razpust narodne milice, razpust zbornice, nove volitve.

Že na prvi pogled je jasno, da sta ti dve stališči nezdružljivi, in to tem bolj, ker j Mussolini v svojih zadnjih govorih tudi odločno izjavil, da vlada ostane, da se na nove volitve ne more niti misliti, da ne bo narodna milica v nobenem slučaju razpuščena. Težišče sedanjega položaja je v vprašanju, kakšno bo stališče, ki ga zavzame opozicija napram Mussolinijevim »koncesijam«. O tem velevažnem vprašanju pade odločitev že danes. Za danes ob štirih popoldne je namreč sklican sestanek opozicijonalnih strank. Sestanek je določen v prvi vrsti za počastitev spomina pokojnega Matteottija, toda javnost zanima sedaj v prvi vrsti, kakšno bo nadaljnje zadržanje opozicije, ali se bo odločila, da sprejme »spravo«, ki ji jo ponuja Mussolini, ali pa bo vztrajala na nepopustljivem stališču, da se sploh ne bo več udeleževala parlamentarnih sej, dokler se ne izpolnijo njene zahteve.

Glede teh vprašanj po zadnjih vesteh v opoziciji ni pravega soglasja in zato se lahko zgodi, da se opozicijonalni blok razbije. Na vsak način pa je gotovo, da je od postopanja opozicije v prvi vrsti odvisen nadaljni razvoj političnih dogodkov. To je Mussolini jasno priznal obenem pa tudi zagrozil, da ima že pripravljene težke odločitve, ako bi hotela opozicija izvajati trajen bojkot parlamenta. Kaj naj se razume pod to njegovo grožnjo, ni natančneje označil, vendar pa se da to lahko ugeniti, ako pomislimo, da se njegova sedanja diktatura naslanja ne samo na fašistovsko večino v parlamentu, temveč tudi na narodno milico, ki je izven parlamenta in ki mu je prisegla zvestobo.

Naj pa se opozicija odloči kakorkoli, ugled sedanjega režima je zadobil z umorom posl. Matteottija nepopravljiv udarec. Lahko se svobodno trdi, da ima fašizem svoj vrhunec že za seboj in da je že krenil po poti, ki pelje nizdol. Mogoče je, da bo ta pot dolga, toda vera v edinozveličavnost fašizma je za vedno omajana. V umor so zapletene najvišje osebe, najožji Mussolinijevi sotrudniki so popolnoma kompromitirani. Tudi je nedvomno dokazano, da je obstojala v fašistovski stranki zločinska teroristična organizacija, katere so se posluževale osebe na najvišjih mestih fašistovskega vodstva. Med temi poslednjimi se je nahajal tudi požigalec Narodnega doma v Trstu poslanec Giunta, prejšnji glavni tajnik fašistovske stranke. Fašistovski disident Cesare Forni ga je javno obtožil, da je on ukazal teroristični bandi ali »Čeki«, da naj ga (Forni-ja) spravi na oni svet. Načrt pa se, kakor znano, ni posrečil. Pred nekoliko dnevi so poročali listi, da je odrejena sodna preiskava tudi radi tega zločina, a so potem ti glasovi zopet utihnili. Značilno pa je, da ni o Giunti od umora posl. Matteottija nikakega sledu. Znani razgrajač, ki je bil navadno tako glasen in kričav, se je skril v ozadje, tako da ga ni mogoče nikjer iztakniti.

Razume se, da se v tukajšnji slovanski javnosti tajinstvenost, v katero se je zgubil ta gospod takoj po rimskem umoru, vsestransko komentira. Razumljiva je tudi velika radovednost, kdaj kje in v kakšnih okoliščinah se bo ta mili znanec in prijatelj našega naroda v Primorju zopet oglasil.

A. Z.

Orgije terorizma v sovjetski Rusiji.

Pod tem naslovom priobčuje dunajska »Arbeiter-Zeitung« sledeče poročilo petrograjske socialnodemokratične organizacije. Naj si to poročilo pazno prebere tudi gosp. Lemež in drugi komunistični glavarji, da bodo potem lažje govorili o nasilju v Jugoslaviji. Poročilo petrograjskih sodrugov, ne buržujev, se glasi:

Dvoje socialnih plasti so si v zadnjem času izbrali boljševiki kot glavni objekt svojega terorja: **dijake in socialnodemokratične delavce.**

Tako imenovano čiščenje visokih šol je končalo z odstranitvijo tisočih dijakov, od katerih pripada 90 odstotkov najrevnejšim slojem in ki stoje sedaj obupani pred vseučiliškimi vratami. To »čiščenje« se je izvršilo z neverjetno brezsrčnostjo. »Akademični napredki« niso drugega ko prazen izgovor. Glavni vzrok je politika. Na celi vrsti zavodov so bili odpuščeni priznano najboljši dijaki samo zato, ker so bili politično neljubi. Nad vse značilno je, da so bili dobesedno odpuščeni vsi tisti, ki so kdajkoli obiskali kakega iz političnih vzrokov aretiranega ali ki so stanovali z njim skupaj. Pipetilo se je, da so bile popolnoma nestrankarske študentke odpuščene samo zato, ker jim je nekoč dvoril kdo od aretiranih dijakov. Komunistične organizacije so pač informirane o največjih intimnostih posameznikov. (Za špijone je sovjetska Rusija paradiž. Op. ur.)

Kakor ni bilo drugače pričakovati, se je pripetilo vsled tega »čiščenja« vse polno samomorov. Nn slučaj je bil posebno tragičen. Ko je izvršil nek dijak samomor, so takoj sledili njegovemu primeru njegovi stariši. Sploh se dogaja vse polno tragedij.

Razumljivo je, da je vsled teh razmer nastopanje dijaštva zelo razdraženo. Iz prvotno čisto dijaškega gibanja se azvija politično gibanje. Kakor v starih časih se dogajajo vsako noč hišne preiskave in njim slede številne aretacije. Aretiranci se nato izženejo v najoddaljenejše gubernije.

Kot posledica dijaškega gibanja se je polotila razdraženost tudi drugih slojev. Tako se je pripetil dne 30. aprila sledeč značilen dogodek. Skupino izgnanih dijakov in delavcev — 17 moških in 2 ženski — vozijo v tovornem avtomobilu iz ječe na kolodvor. Slučajno pa se polomi avtomobil in to ravno na vogalu Nevskega prospekta. Nabere se takoj polno ljudi in to priliko uporabijo »zločinci« in pričnó govoriti in peti revolucionarne pesmi. Občinstvo je na njihovi strani in posluša s simpatijami njihove govore. Navzoči milicionarji skušajo množico razgnati, pa so brez moči, ker se je polastila množice silna razburjenost. Tudi najostrejša povelja milicionarjev so bila zaman.

Konec obupnega boja se odigra v ječah. Boj za pravico, za osnovne človeške pravice za zidovi ječe zadene na brutalnost,, ki je nepopisna. Koncem aprila je prišlo tako daleč, da so aretirani dijaki po brezuspešnem zahtevanju pravice pričeli z gladno stavko. Šele po sedemdnevnem stradanju je bilo njihovim zahtevam ugodeno.

Dne 7. maja pa so dobili socijalni demokrati Malevski, Savackij in Habinzon povelje, da se pripravijo za odhod v Moskvo. Ogorčeni, ker se jih hoče proti izrecno dani obljubi, brez predhodnega obvestila in še vse izmučene od gladne stavke odposlati, se niso hoteli odpeljati. Nato so jih s silo prisilili in Malevskemu je pri tem tekla kri iz vratu v potoku. To je izzvalo ogorčenje vsega političnega hodnika, novo obstrukcijo in enodnevno protestno gladno stavko, katere se je udeležilo 200 aretirancev. Vsi ti so bili nato kaznovani z odtegnitvijo »sprehoda« in pravico prejemanja stvari od prijateljev. Zadnjo kazen so jim kasneje odpustili. Za »uničenje državnega imetja« pa je bila zahtevana horendna vsota.

Značilno za sovjetske razmere je, kako je nato vodil preiskavo iz Moskve došli preiskovalni sodnik Koževnikov. Popolnoma izmišljene obdolžitve so bile dvignjene. Tako se je očitalo nekaterim, da so pripadali organizacijam, ki so bile sploh nepoznane. Zaslišavanje je bila sama formalnost. Preiskovalni sodnik se je obnašal pri zaslišanju na neverjeten način. Kričal je, vse je tikal, klel in psoval obdolžence s »sodrgo«, »šufti«, »pobi« in rabil najpodlejše izraze. Posebno sramotno je bilo njegovo ponašanje proti ženskam. Grozil je s solovjeskimi otoki, ki jih je označil kot kraj, kjer se kontrarevolucijonarjem izganja kri in kjer je bilo še pred kratkim ustreljenih šest socijalistov. Mnogim je predlagal, da naj postanejo ovaduhi za Čeko in jim grozil, da jim bo, če tega ne store, vzel vsako možnost, da bi študije nadaljevali. Tekom »preiskave« so bile izrečene neverjetno krute sodbe. Dosedaj je bilo obsojenih: 41 mož in 15 žen na 3 leta koncentracijskega tabora, 21 mož in 7 žen pa na dve leti koncentracijskega tabora. Na triletno izgnanstvo je bilo obsojenih 6 mož in 1 žena, na dveletno pa dva moža in 6 žen. Pri tem pa je večina obsojencev nestrankarska in del od njih se sploh ni brigal za politiko. Vzrok krute kazni je zelo enostaven. Koževnikov se je zagovoril in priznal, da se je operacija ponesrečila in da je bilo neobhodno potrebno kaznovati obdolžence tako kruto, da se s tem preplašijo pravi krivci, katerih ni bilo mogoče prijeti.«

Kaj pravite k temu poročilu petrograjskih sodrugov, g. Lemež. Ali Vas nič ne miče sovjetski raj? In kaj bi rekli, če bi naša »nasilna« sodišča samo primeroma tako postopala z zaprtimi komunisti, kakor delajo komunistični sodniki s svojimi žrtvami?

Ameriško zanimanje za Evropo.

Odkar je zapustil pokojni ameriški predsednik Wilson evropska tla, je bilo opažati, da se Amerikanci čezdalje manj brigajo za usodo evropskega kontinenta, ki se jim je dozdeval kup razvalin, nezmožen vsakega prerojenja. Monroeva doktrina se je uveljavila bolj kot kdaj prej. V zunanjepolitičnem pogledu je značilo že velik plus, ako se je udeležil kake konference tudi ameriški »opazovalec«.

Amerika je bogata, obnova Evrope brez njenega sodelovanja je iluzorična, tako je že nekoč izjavil bivši angleški ministrski predsednik Lloyd George. Ta Amerika pa se ni mogla vživeti v evropsko politično ozračje. V reparacijskem problemu je videla samo »trgovski posel« in ni mogla zapopasti francoske politike in francoskih teženj ter bojazni pred nemškim maščevanjem. Ponovno je očitala Franciji njena posojila novim manjšim evropskim državam, češ, da bi morala v prvi vrsti misliti na izpolnitev svojih lastnih obveznosti napram Ameriki. **Šele z izidom decembrskih volitev** na Angleškem in s prihodom angleške delavske stranke na vlado se je njeno zadržanje nekoliko spremenilo. Sodelovala je po svojih zastopnikih v obeh odborih strokovnjakov, ki so izdelali izvedeniško poročilo za končnoveljavno rešitev reparacijskega problema. Jasno je, da sedaj budno zasleduje vse dogodke, ki so v zvezi z uresničenjem tega poročila. V tem oziru pa prihaja v prvi vrsti v poštev vprašanje medzavezniških dolgov. Kakor znano stojijo vse zavezniške države razen Anglije, ki je deloma sama upnica, na stališču, da tvori vprašanje medzavezniških dolgov integralen del celotnega odškodninskega problema. Dosedanje ameriško mnenje v tem pogledu ni še povsem jasno. Nasplošno pa je verjetno, da preteče še precej časa, predno bodo mogle evropske države prepričati Ameriko o nujnosti in potrebi črtanja medzavezniških dolgov.

Povračilo dolgov je v velikanskem interesu ameriške industrije, a tudi v interesu **ameriških veleposestnikov, ki morajo dati** nes plačevati velikanske davke. Toda v njihovem interesu je tudi, da si evropski kontinent opomore, kajti brez tega mora nastopiti tudi v Ameriki občutna gospodarska kriza. Doslej je Amerika preplavila evropski trg s svojimi proizvodi. Izpraznile so se zaloge, nakopičene tekom svetovne vojne. Toda Amerikanci niso tedaj pomislili, da se dviga tudi produkcija v evropskih državah, da naleti ameriško blago na konkurenco evropskega trga.

Polagoma pa se je tudi to spremenilo in Amerikanci prihajajo vedno bolj do prepričanja, da je vprašanje obnove Evrope obenem vprašanje ameriškega napredka. To uverjenje so v zadnjem času javno manifestirali kot prvi ameriški demokrati na svojem narodnem konventu. Kot prvi se torej zopet oglašajo tisti, ki so zadnji sodelovali z evropskimi državami. In morda se jim sedaj posreči prepričati ljudske množice o potrebi sodelovanja z Evropo, ki je žalostno prenehalo z nezaupnico senata predsedniku Wilsonu.

Demokrati so izrekli na svojem zborovanju zaupnico Zvezi narodov in mednarodnemu razsodišču. Obe ti dve evropski ustanovi nista uživali doslej v Ameriki velikega ugleda. V Zvezi narodov so videli Amerikanci ustanovo zmagovalcev, da obdrže v šahu premagance. Vzvišene ideje, ki jih zasleduje Zveza narodov, so jim postajale jasne šele s prihodom pacifista Mac Donalda na državno krmilo. Naravno je seveda, da so demokrati obsodili izolacijsko politiko predsednika Coolidgea in značilno je, da zahtevajo sodelovanje z Evropo v interesu ameriškega izvoza. Demokratska stranka je nadalje zahtevala zmanjšanje ameriške armade in ukrepe proti splošnemu oboroževanju. Glede ameriško-japonskega spora je zavzela stališče, da je treba izključiti iz Amerike vse Japonce in sploh vse Azijce. Končno je razpravljala tudi o lozanski pogodbi in prišla do zaključka, da niso zadostno zaščiteni ameriški interesi. Kot najvažnejše pri tem prihaja v poštev mozulsko vprašanje, ki je v tako tesni zvezi z ameriško petrolejsko politiko.

Upati je, da se streznijo tudi republikanci in izrečejo za vstop v Zvezo narodov, ki bi s tem znatno pridobila na svojem ugledu, ki bi ga predvsem potrebovala sedaj, ko gre zato, da se ji odkaže v odškodninskem vprašanju vodilna vloga s tem, da bo pazila nad točno izvršitvijo izvedeniškega poročila.

Politične vesti.

= **Tožbe narodnostnih manjšin je treba zaslišati.** Osmo plenarno zasedanje Unije narodnih zvez je bilo 28. junija otvorjeno v Lyonu. Zasedanja so se skoraj polnoštevilno udeležili vsi delegati. Komisija za narodnostne manjšine je najprej obravnavala vprašanje galiških Ukrajincev. Sklenjeno je bilo, da je treba vse tožbe manjšin upoštevati, pa čeprav so dostikrat pretirane. Razorožitvena komisija je razpravljala o izjemni defenzivni zvezi, h kateri naj bi pristopili vsi narodi, ki so dobre volje.

= **Čehoslovaški legijonarji za demokracijo.** Na velikem zborovanju čehoslovaških legijonarjev v Pragi so bile sprejete resolucije za washingtonske deklaracije, za socialne zahteve in za resnično demokratično državo.

= **Ghandi ali Das.** V petek se je pričel v Ahme Dabad kongres indijskih nacionalistov. Kongres je imel odločiti o tem, ali naj zmaga, obvelja Ghandijeva zmerna politika ali pa teroristična politika organizacije Das. Tako Ghandi ko Das sta pripeljala na kongres pristaše iz vse Indije. Po dosedanjih informacijah bo imel Ghandi najbrže majhno večino.

= **Protifašistovske demonstracije v Londonu in Niujorku.** V soboto se je vršilo na Trafalgar Squaru v Londonu veliko socialistično zborovanje kot protest proti usmrtitvi Matteottija. Soglasno je bila sprejeta resolucija proti fašizmu. — Iz Njujorka pa se poroča, da je moralo redarstvo intervenirati na shodu Italijanov, kjer so nekateri govorniki silovito napadali Mussolinija in fašizem.

= **Italijani so izgnali našega železniškega delegata v Postojni.** Na Vidov dan sta vdrla v Postojni dva oficirja fašistovske milice v naš železniški urad ter napadla tam našega železniškega uradnika ter mu grozila z najhujšim, če takoj ne zapusti Postojne in odide v Jugoslavijo. Uradnik se je sili umaknil. Radovedni smo, če dobi naša vlada zadoščenje.

= **Razpust Orjune.** Iz Beograda poročajo, da ne bo Orjuna razpuščena.

= **Divjanja fašistov** še niso nehala. V četrtek je ustavilo nekoliko fašistov železniškega delavca Oldanija z vprašanjem, če se misli udeležiti žalnih manifestacij po Matteottiju. Ko je delavec odgovoril, da se bo udeležil, so ga fašisti pretepli, da je moral biti prepeljan v bolnico.

Slovanski svet.

RUSIJA.

Značilen govor Trockega. Kot predsednik društva za pomnožitev in okrepitev sovjetskega brodovja je imel Trockij nad vse značilen govor. Med drugim je dejal: »Neobhodno potrebno je, da okrepimo vrstvo morskih mej in da pomnožimo našo trgovsko mornarico na dveh oceanih in na štirih sovjetskih morjih. Šele tedaj se moremo v miru in zaupanju lotiti našega socijalističnega dela v državi. kadar bodo naše meje popolnoma zavarovane. Toda v ta namen se ne smemo organizirati samo slučajno, temveč ustvariati je treba tako organizacijo, da bodo blagajne komiteta za dvig mornarice hipoma polne. — Naš Ljuba Jovanović, kot predsednik Jadranske Straže ne bi govoril drugače

Komunističen tisk opravičuje Mussolinija. Komunistična Pravda z dne 21. junija brani Mussolinija in pravi med drugim: Mi moremo potrditi, da je bil Mussolini od Matteottijevega umora neprijetno iznenaden. Umazanija, ki se je odkrila v fašistovski stranki, ga je naravnost osupla. Sme se verjeti, da je bil umazan umor Matteottija izvršen brez njegove vednosti.

Stanje posevkov v Rusiji. Na Ukrajini je izboljšal dež izglede na žetev. Na Kavkazu so izgledi po poročilu kavkaškega izvršilnega komiteta neugodni. Na Uralu in v Sibiriji je dež znatno popravil žetvene izglede. V Tomski guberniji se pričakuje celo dobra letina. V splošnem je upati, da bo letina vsaj normalna.

„Stenicol"
najboljše sredstvo proti stenicam. Glavna zaloga: Drogerija A. KANC, Ljubljana, Židovska ulica 1.

Dnevne vesti.

Ljubljana, 1. julija 1924.

Občinske volitve.

Kljub posebni izdaji »Slovenca« in kljub plakatnemu oznanilu o »veličastni zmagi SLS pri nedeljskih občinskih volitvah«, se vendar ne da prikriti resnica, da je SLS pri nedeljskih volitvah slabo odrezala in da je v primeru z lanskimi volitvami nazadovala.

Je sicer samoposebi umljivo, da si je ohranila SLS pri volitvah večino, vsaj ji je opozicionalno stališče dalo vse ugodnosti političnega boja. Enako je res, da ni vsak rezultat pri občinskih volitvah tudi že dokaz napredovanja ali nazadovanja kake stranke, ker so čisto lokalni oziri le prepogosto močnejši od vseh drugih.

Ampak celoten pregled volilnih rezultatov dokazuje nedvomno, da je SLS nazadovala in to je vidno tudi iz pisave »Slovenca». Stranka, ki zmaguje ne rabi laži, potvarjanja resnice se poslužuje samo tisti, kateremu je resnica neprijetna. Neresnične vesti »Slovenca« so najboljši dokaz, da je SLS z volitvami nezadovoljna.

Kako težke so neresnice »Slovenca«, par primerov.

V Brusnicah je proglasil »Slovenec« vse odbornike za pristaše SLS. V resnici pa je bilo izvoljenih 9 pristašev SKS in samo 8 pristašev SLS.

Silno slepari »Slovenec« tudi s kompromisnimi listami. Po številnih občinah so dejali namreč ljudje: Kaj se bomo prepirali zaradi volitev, dogovorimo se raje in rešeni smo sitnosti volitev. Ni skoraj kompromisne liste, kjer bi bili samo pristaši SLS, temveč so nasprotno dostikrat naprednjaki v večini. Kljub temu pa je proglasil »Slovenec« prejšnji teden vse take liste v kamniškem okraju kot čisto eselesarske liste in isto nečednost je ponovil sedaj pri občinah črnomeljskega okraja.

Značilno za oslabljenje pozicij SLS je tudi to, da je morala SLS po mnogih občinah postaviti celo vrsto svojih list, da ni imela dovolj avtoritete, da bi preprečila cepljenje svojih volivcev. V predvojnih časih bi diktatorji SLS skomine po takih ekstraturah temeljito odpravili.

Napredne stranke so v splošnem napredovale. Zlasti velja to za SKS, ki je pokazala posebno v novomeškem okraju naravnost razveseljiv napredek.

V splošnem se more reči, da so bile nedeljske volitve ugodne za SLS le v litijskem okraju, dočim so bile v kamniškem in radovljiškem okraju neugodne, v novomeškem pa za SLS naravnost žalostne.

Pri tej priliki bi samo še omenili, da ni v korist napredni stvari, če hoče »Jutro« zmanjševati uspehe SKS. Tudi ni korektno, če proglaša zmage SKS za svoje, kakor se je to zgodilo pri poročilu o volitvah v Lescah. »Jutro« namreč poroča, da je dobila JDS 68 glasov in 5 odbornikov, v resnici pa je dobila lista župana Vidica (pristaša SKS) 68 glasov, lista g. Ažmana (pristaša SKS) 31, JDS pa sploh svoje liste imela ni.

V naslednjem par rezultatov.

Novomeški okraj.

Izid nekaterih občin v Novomeškem okraju: Prečna: SKS 208, SLS 132 glasov. Velika Loka: SKS 228, SLS 93 glasov. Brusnice: kompromisna 9 odbornikov SKS, 8 odbornikov SLS, »Slovenec« pa je proglasil vse za SLS. Mirna peč: SKS 89 glasov, obrt. del. 54 glasov, vezani skupno 13 odbornikov, SLS 141 glasov 12 odbornikov. Zagradec: SKS 110, SLS 34 glasov. Gorenje polje samo lista SKS. Dvor: SKS 86, SLS 100 glasov. Mirna: SLS 150, SKS 65, JDS 68 glasov. Trebnje: SLS 271, JDS 71 glasov. Lista SKS je bila razveljavljena. 346 volilcev se volitev ni udeležilo. Med njimi je bila večina pristašev SKS.

Litijski okraj.

Krka samo SKS, Muljava samo SKS, Št. Lambert kompromisna SKS in SLS, Radohova vas SKS 5 odbornikov, SLS 2 odbornika. Temenca SKS 5 odborniki SLS 4 odborniki. Vače SKS 79 glasov, SLS 43, Gorenja vas SKS 35 odbornikov, SLS 13 odbornikov.

Radovljica.

Lesce SKS 97, SLS 58, socijalisti 21 glasov, Begunje SKS 6 odbornikov, SLS 3 odborniki. Boh. Bistrica SKS in drugi 17 odbornikov, SLS 8 odbornikov. Srednja vas SKS 12 odbornikov, SLS 13 odbornikov. Ovsiše SKS 7 odbornikov, SLS 10 odbornikov. Rateče SKS 5 odbornikov, SLS 3 odbornike. Lancovo SKS 7 odbornikov, SLS 2 odbornika. Ribno SKS 11 odbornikov, SLS 6 odbornikov.

Kamniški okraj.

Volčji potok SKS 4 odbornike, SLS 3 odbornike. Homec SKS 2 odbornika, SLS 5 odbornikov. Prevoje SKS 4 odbornike, kmet. del. obrt. lista 2 odbornika, SLS 3 odborniki. Moste SKS 4 odborniki SLS 3 odborniki. Moravče SKS 4 odborniki, SLS 13 odbornikov.

RADIĆ IN TOVARIŠI OBTOŽENI.

Državnemu pravdništvu v Zagrebu je bila izročena obtožnica proti Stepanu Radiću in predsedništvu HRSS. Obtožnica je datirana z dne 6. junija. Od predsedništva HRSS so poleg Radića obtoženi še dr. Maček, dr. Krnjević, Predavec in štirje poslanci. Ministrstvo notranjih zadev je predlagalo, da se Radić obtoži med drugim:

1. radi govora z dne 30. oktobra 1921 na sestanku strank Hrvatskega bloka v Zagrebu.

2. Radi govora na sestanku v Sisku z dne 21. marca 1923, kjer se mu očita, da je Radić pozval hrvatsko seljaštvo na vojno za hrvatsko seljačko republiko z namenom, da prevzame seljaštvo vso oblast v svoje roke.

3. radi govora na sestanku v restavraciji »Kolo« dne 21. maja 1923. Tu se Radiću posebno očita njegova izjava o kraljevski vladi, da ni niti arnavtska, nego da je kot turška pred 500 leti. Dalje, da je klical: Dol z »beogradsko smeče«.

4. radi govora na sestanku v selu Njemcima.

Ti inkriminirani govori predstavljajo prestopek § 103. in 104. srb. kaz. zakona, kakor navaja obtožnica.

Nadalje omenja obtožnica članek dr. Karla Häuslerja, ki je izšel meseca decembra 1922 v »Pokretu«. Tu je napisal dr. Häusler, da mu je Radić izjavil: »Ako pride Karel Habsburški na Dunaj, se bomo z njim pogajali.« Po obtožnici predstavja ta izjava krivdo po členu 1. točka 5.

Drugi del materijala proti Radiću je zbral sodnijski oddelek ministrstva vojne in mornarice. Ta materijal je poslal poveljnik I. in II. armijske oblasti. V glavnem se povdarja dejstvo, da je Radić vodil propagando proti služenju v vojski.

Proti ostalim štirim obtoženim poslancem HRSS navaja obtožnica 23 slučajev, v katerih jih dolži da so vodili propagando proti vstopu v vojsko.

Poslednji del materijala je zbralo ministrstvo zunanjih zadev po obvestilu našega odpravnika poslov v Pragi dne 5. avgusta 1923, da se je Radić sestal na Dunaju z Daskalovom in se izrazil — kot pravi obtožnica — v razgovoru, da je makedonska organizacija močna in da ji bo uspelo vprizoriti jeseni revolucijo. Obtožnica pravi, da je Radić skušal Daskalova pomiriti z novim položajem v Bolgariji in z revolucijonarnim odborom, ki ima namen, da se izvede akcija za osvoboditev Makedonije.

Po obvestilu našega odpravnika v Pragi je izjavil neki član bolgarskega poslaništva v Pragi našemu odpravniku, da ga je nekdo od Radićevih poslancev vprašal, če se bo bolgarska emigracija pomirila s sedanjim položajem v Bolgarski in z makedonskim komitetom. Iz tega, pravi obtožnica, se vidi, da se je Radić razgovarjal z Daskalovom glede pridružitve gotovega dela kraljevine SHS Bolgarski.

Radić je torej delal proti celotni državi SHS, kar znači veleizdajništvo po § 87. srb. kazen. zakona.

Obtožnica navaja dalje faksimile nekega pisma Todora Aleksandrova, v katerem pravi, da je potrebno izmenjavanje misli po Protogerovu s predsedništvom HRSS v svrho, da se izvede bodisi zakonita bodisi nezakonita akcija za osvoboditev Makedonije in Hrvatske. Po tem pismu je Radić obdolžen, da je hotel izvesti s pomočjo makedonskega komiteta veleizdajniško akcijo z zakonitimi ali nezakonitimi sredstvi, kar da pomeni krivdo po § 58 srb. zakona.

Obdolžnica navaja tudi članek nekega francoskega lista, v katerem je orisano razmerje med Stjepanom Radićem in Todorom Aleksandrovom.

Proti članom predsedništva HRSS: dr. Mačku, dr. Krnjeviću in Predavcu govori obtožnica sledeče:

Neki odposlanec revolucijonarnega makedonskega komiteta je prišel v Zagreb, da se pooblaščen od rev. mak. komiteja pogaja s Stjepanom Radićem. Ker pa omenjeni odposlanec v Zagrebu ni našel Radića, se je sestal z dr. Mačkom, dr. Krnjevićem in Predavcem. Ti so mu izjavili, da pristanejo na revolucijonarno akcijo potem, ko se oborože preko Avstrije in Ogrske in potem ko se izvršijo volitve, pri katerih upajo doseči 140 mandatov.

— **Minister za vojsko in mornarico** general Miloš **M. Vasić**, ki je bil glasom ukaza z dne 16. novembra 1923 stavljen na razpoloženje, je na lastno prošnjo stalno upokojen.

— **Zagrebški nadškof dr. Ante Bauer** se mudi te dni v našem pianinskem letovišču Bohinj.

— **Drugi kongres jugoslov. esperantistov v Splitu** bo od 23. do 25. avgusta t. l. Udeležencem kongresa je dovoljen 50 odstotni popust na vseh SHS železnicah in parobrodih od 9. avgusta do 8. septembra 1924. Te ugodnosti se dobe na podlagi posebne kongresne legitimacije, ki stane 25 Din. Legitimacije izdaja Kongresni odbor v Splitu, Kružićeva ulica 7. Prijateljem morja se nudi lepa prilika, da se navžijejo ob tej priliki lepot našega juga.

— **Internacijonalni protitobačni dan** bo letos v Gradcu v dneh od 19. do 21. t. m. V zvezi s tem bo razstava. Kot udeleženci so prijavljeni sloveči zdravniki, pedagogi in drugi strokovnjaki iz tu- in inozemstva, kakor univerzitetni profesorji Hartmann iz Leipziga, Hamburger, Reutter, Poland in Ude iz Graza, dr. Ottosen iz Kopenhagna. Navedeni bodo nastopili vsi kot govorniki. Obravnavalo se bo predvsem o ženskih kadilcih. —

— **Svetovni poštni kongres v Stockholmu.** Te dni se bo vršil v Stockholmu kongres vseh poštnih uprav celega sveta. Kongres bo obenem proslava 50 letnice svetovnega poštnega saveza, ki je bil osnovan l. 1874 v Bernu.

— **Nove vojašnice.** Ministrstvo vojske in mornarice je odobrilo potrebne kredite za gradbo novih vojašnic v Railovcu in Jasenici.

— **Spremembe v sodni službi.** Predstojnik okrajnega sodišča v Ormožu sodni svetnik Ivan Zemljič je premeščen k okrožnemu sodišču v Maribor. Franc Zörer sodnik v Litiji v Slov. Bistrico, a Karol Novak, sodnik v Slov. Bistrici v Litijo.

— **Natečaj za gojence I. artiljerijske podčastniške šole** v Čuprliji. Uradni list št. 58 z dne 1. t. m. priobčuje natečaj za sprejem v artiljerijsko podčastniško šolo v Čuprliji. Reflektanti za sprejem ne smejo biti mlajši od 17, a ne starejši od 21 let. Natančnejši pogoji so v omenjenem razpisu natečaja v »Uradnem listu«.

— **Nov poštni urad.** Vsled odredbe poštnega ministrstva dobi Sv. Ožbalt ob Dravi svoj poštni urad, ki bo spadal v področje ljubljanske poštne direkcije. —

— **Adaptacijska dela v tobačni tovarni v Ljubljani.** Interesirane obrtne kroge opozarjamo na razglas v zadnjem Uradnem listu o prevzemu adaptacijskih del v tobač. tovarni v Ljubljani.

— **Društvo najemnikov za Slovenijo** opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo, dne 2. julija 1924 ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritličje, desno.

— **Volitev župana v občini Celje-okolica.** Pri zadnjih občinskih volitvah je dobila SLS 12 odbornikov, združeni naprednjaki 9, Korenovi socijalisti 6, Bernotovci 2 in nemškutarska stranka 4 odbornike. Včeraj se je vršila volitev župana. Pri prvem glasovanju je volila vsaka stranka svojega kandidata. Pri drugem glasovanju pa so nastopili klerikalci in nemškutarji skupno ter je bil nato izvoljen za župana klerikalec Glinšek s 16 glasovi, dočim je bilo 17 glasovnic praznih. Nato so prešli klerikalci kar na volitve svetovalcev in so bili izvoljeni trije klerikalci in en nemškutar, dočim so dvoje mest milostno prepustili večini. Interesantno je bilo po glasovanju. »Izvoljeni« svetovalci so dobili namreč samo 16 glasov, dočim je imela opozicija 17 glasov. Klerikalci so bili zato v silni zadregi in niso znali, ali so njihovi svetovalci v resnici izvoljeni ali ne. Zgleda, da bo občinski zastop občine Celje-okolica razpuščen, ker pri sedanjem razmerju strank ni mogoče redno delovanje.

— **Novomeškim maturantom letnika 1914!** Prijateljski sestanek ob priliki 10-letnice mature se vrši v soboto 12. julija ob 19. uri pri Štamburju v Kandiji pri Novem mestu. Na sestanek vabimo vse takratne gg. profesorje. Sošolci, udeležite se sestanka polnoštevilno!

— **Abiturijenti kranjske gimnazije letnika 1904** priredé v avgustu ob dvajsetletnici mature prijateljski sestanek v Kranju pri bivšem sošolcu Petru Majerju. Vabljeni so tudi vsi, ki so vstopili v jeseni l. 1896 v prvi (a ali b) razred gimnazije v Kranju, pa so pozneje iz kateregakoli vzroka prej odšli iz razreda. Podrobnejše informacije daje Janez Klemenčič, kaplan v Mengšu.

Jugoslovanski zimsko sportski Savez ima svojo redno glavno skupščino v nedeljo, dne 6. julija ob 9. uri dopoldne v kavarni Emona. Pozivajo se vsi klubi, da se udeleže skupščine po delegatih s primernim pooblastilom.

— **Avtomobil povozil otroka.** Dne 29. junija se je peljal angleški konzul v Zagrebu v spremstvu angleškega polkovnika Scotta v avtomobilu na sprehod proti Stenjevcu. Avtomobil je vodil polkovnik Scott. Na cesti blizu Vrapč je hotelo dveletno dete gostiln. Ivana Koseka preko ceste, a drveči avtomobil je podrl otroka in ga povozil. Otrok je ostal na mestu mrtev. Konzul in polkovnik sta obrnila in se odpeljala nazaj v Zagreb, kjer sta nesrečo prijavila policiji.

Ljubljana.

l— **Zvišana cena voznim listkom na električni železnici.** Temeljem naredbe vel. župana se zvišajo cene voznim listkom na električni cestni železnici za 5 par. Ta davščina 5 par se bo stekala v stanovanjski fond uslužbencev cestne železnice. —

l— **Praktično uvajanje v uživanje zakonskih dobrot** je te dni hotel poizkusiti novoporočeni mož I. Ko je prišel s svojo nevesto od poroke, so aranžirali v neki znani gostilni skromno »ohcet«, kateri so prisostvovali ožji znanci ženinovi. Harmonika, ples, madžarske pesmi (ženin je iz Prekmurja), »auf biks«, nastop ženina z natakarico pri plesu, užaljena mlada nevesta, še »en štefan«, zavreta kri in — dosti je bilo. Razkačeni ženin je snel poročni prstan, ga vrgel skozi odprto okno na cesto, pograbil nevesto, ji prisolil par zaušnic, nato pa odšel sam s prijatelji v — oblačno noč. —

l— **Policijske prijave.** V zadnjih 24 urah so prispele na policijo sledeče ovadbe: 2 tatvini, 2 kaljenji nočnega miru, 1 prekorač. polic. ure, 2 pretepa, 11 prestopkov cestnopolic. reda, 1 prekršaj pasjega kontumaca, 2 lahki tel. poškodbi, 1 izgubljen otrok.

l— **Pogrešana deklica.** Rozalija Haller, učenka v cvetličarni Herzmansky je odšla 29. junija na pokopališče k sv. Križu, odkoder se je nameravala iti kopat v Savo. Deklice se do danes še ni vrnilo domov in je mogoče, da se ji je pripetila nesreča pri kopanju.

l— **Utapljajočo je rešil.** V Robežnikovem kopališču na Viču bi se včeraj skoraj dogodila smrtna nesreča. Nek deček je sunil iz šale neko deklico v vodo. Ker ni znala plavati, se je začela potapljati in jo je voda odnesla že 4 metre daleč. Ljudje, ki so gledali potapljajočo se deklico, so mislili, da je vse skupaj le šala. K sreči pa je bil med gledalci tudi pogumen in razsoden človek, Joško Bačar po imenu, ki je skočil v vodo in rešil deklico, ki je že izgubila zavest. Posrečilo pa se je, da so deklico zopet obudili k življenju.

l— **Umrli so** v Ljubljani: Terezija Sever, zasebnica, 70 let. — Anton Bitenc, upokojenec, 86 let. — Marija Brezovar, delavka, 43 let. — Justina Klemenc, hči ključavničarja, 15 mesecev. — Terezija Jerovšek, kuharica, 71 let. — Pavla Müller, žena strojnega mojstra, 35 let. — Vladislav Pavlič, sin varnostnega organa, 6 let. — Martin Leder, zasebnik, 94 let. — Ana Gorenc, bivša gostačka-hiralka, 45 let.

Maribor.

»Tabor« skrčen. Mariborski »Tabor«, ki je izhajal dosedaj med tednom na 4, v sobotah pa na 8 straneh, bo izhajal odslej dnevno na 2, ob sobotah pa na 4 straneh. Izvršene so bile tudi redukcije v uredništvu.

Umor pri Treh ribnikih. Policija je prišla končno na sled morilcu pred par tedni pri Treh ribnikih umorjene kmetice Stelcerjeve. Ker pa se vrši še nadaljna preiskava, podrobnosti še ne moremo poročati.

Policijske prijave. Včeraj je dobila policija 14 prijav radi tatvine, vloma, poškodovanja nasadov, vmešavanja v službo, ugriza po psu, prekoračenja policijske ure in pet prijav najdenih ter dveh izgubljenih stvari. Poleg tega je bilo od policije zaplenjeno eno kolo.

Tatvina. Dne 25. junija so ukradli dosedaj še neznani tatovi Antonu Hudičeku iz Oplotnice 5000 dinarjev vredno kravo. Poizvedovanja so v teku.

Gospodarstvo.

Finančni minister o padcu dinarja.

Radi vznemirjenja, ki se je polastilo naše javnosti radi padca dinarja v zadnjih dneh, je poslala beograjska »Politika« k finančnemu ministru dr. Stojadinoviću svojega sotrudnika, da sliši njegovo mnenje o vzrokih deprecijacije našega denarja. Iz odgovora, ki ga je dal finančni minister posnemamo sledeče:

Začetkom l. 1923 je notiral dinar v Curihu 5.0 Tekom leta pa se je dvignil za 150 enot in je notiral koncem leta 6.50. Začetkom t. l. pa je znašala njegova vrednost 7 švic. fr. in to višino je obdržal do zadnjih dni, ko je naenkrat zopet padel na 6.50. Kjerkoli pa bi se človek informiral o vzrokih padca, bi naletel na skomiganje z rameni. Kljub temu pa skušajmo najti vzroke, ki so spravili našo valuto z njene višine.

Enega izmed razlogov vtegnemo najti v krizi, ki jo preživljajo dunajske banke vsled ponesrečene špekulacije s francoskim frankom. Velik del dunajskih bank je že propadel, druge pa so se rešile samo s fuzijami z drugimi denarnimi zavodi. Dunaj je ostal tudi po vojni nekak posredovalec med našo državo in zapadom. Plasiral je znatne svoje in tuje vsote v našo trgovino in industrijo in te vsote je danes prisiljen zahtevati nazaj. Razumljivo je tudi, da nimamo na Dunaju več onih kreditnih virov. Dunaj pa je tudi prodal velik del vrednostnih papirjev naših podjetij, ki so jih kupovali tudi naši državljani za dinarje. Dunajska kriza vpliva torej na našo valuto silno nepovoljno. Pomembno za nas pa je, da izgublja Dunaj svojo posredniško vlogo, in da se čezdalje bolj osvajamo in stopamo v neposredne stike z velikimi zapadnimi denarnimi tržišči.

Drugi gospodarski razlog za padanje dinarja vtegne tičati v letnem času. Nahajamo se tik pred žetvijo. Po vojni pa se je redno dogajalo, da je vrednost naše valute pred izvozno sezono padla. Širše plasti naroda so mnenja, da so tega krivi izvozniki, ki skušajo zmanjšati vrednost našega denarja, da zamorejo poceni založiti svoja skladišča. Opozoriti pa je treba na nekaj. Pri nas, predvsem pa v Srbiji, se je udomačila navada, da odlašajo ljudje svoja plačila v tuji valuti do časa žetve. Pred vojno je mogel človek v Srbiji obogateti na zelo enostaven način. Izposodil si je tujo valuto spomladi in jo vrnil v jeseni, ali pa je obratno kupil tujo valuto v jeseni in jo prodal spomladi. Danes pa ni več naša država izključno agrarna država in »izvozna sezona« nima več svojega nekdanjega pomena.

Oba razloga pa nista taka, da bi morala vplivati na vrednost naše valute. Dodati je treba, da je naša publika silno lahkoverna. Isti ljudje, ki danes govore o potrebi zvišanja vrednosti naše valute na 8 in še več, so drugi dan uverjeni, da ne more vztrajati niti na sedem. Ko pričnejo padati devize, čakajo naši ljudje še na nižje tečaje, čim pa se pojavi obratna tendenca popolnoma izgube svojo glavo.

Končno je stara znanstvena resnica, da je vrednost valute kake države odvisna od dveh glavnih činiteljev: 1. od mednarodne plačilne bilance in 2. od stanja državnih financ. Kar se tiče prvega činitelja lahko zaznamujemo porast izvoza v letošnjem letu v primeri z lanskim za celih 30 odstotkov, ravno tako pa so letos narastli državni dohodki za 30 odstotkov.

Končno je treba spomniti tudi na obtok bankovcev. Statistika nam v tem pogledu dokazuje, da je obtok bankovcev tekom zadnjih dveh let stalno padal. Deflacijska politika se je nadaljevala tudi tekom junija. V devetih mesecih se je zmanjšal obtok bankovcev za 600 milijonov dinarjev. Inflacija pa je povzročila v raznih državah zmanjšanje vrednosti dotične valute. Pri nas pa inflacije ni in tudi nimamo razloga za inflacijsko politiko. Zakaj bi torej bil dinar manj vreden kot doslej?

Ravno tako je nesmiselno trditi, da obstoja vzrok za padec vrednosti naše valute v notranjepolitični situaciji. Vse stranke stoje na parlamentarnem stališču, in ako se ne sporazumejo za stvoritev skupne vlade, bo moral o sporu med njimi odločiti narod pri volitvah. Zunanja politika pa je dobro in celo boljša nego prejšnji dve leti.

Iz vsega tega je razvidno, da ni nobenega razloga za nadaljno padanje dinarja, vsled česar je finančni minister mnenja, da gre samo za prehodni pojav, ki nas ne sme nadalje vznemirjati.

× **Mednarodne insolvence.** Mednarodne statistike o insolvencah izkazujejo zelo velike številke insolvenc v posameznih državah. Kriza v Avstriji je itak znana; prav nič ne zaostaja Nemčija, kjer je bilo maja 326 konkurzov proti 50 v marcu in 139 v aprilu. Severoameriške Združene države izkazujejo v januarju preko 2000 insolvenc in potem mesečno 1500—1800, dočim število insolvenc na Švedskem precej nazaduje. Precej visoke so tudi številke insolvenc v Angliji, kar dokazuje, da razmere tudi tam niso povsem rožnate.

Izgledi na našo bodočo žetev.

Po poslednjih poročilih o stanju naše posetve smemo računati tudi letos z zelo dobro žetvijo. Obenem z vprašanjem naše žetve pa stopa v ospredje tudi vprašanje našega izvoza, oziroma vprašanje zagotovitve zadostnih denarnih sredstev za financiranje izvoza, da ne nastane v njem zastoj in da ostane glavni dobiček doma. Letos se je razvijal naš izvoz zelo zadovoljivo, kar je razvidno iz poročil generalne direkcije carin; manj zadovoljivo pa je bilo izvedeno financiranje izvoza, kar se pozna zlasti pri izvozu enega naših najvažnejših sezonskih izvoznih pridelkov, suhih sliv. Izvozna postavka tega produkta je dosegala zelo razveseljive postavke in so si osvojile naše slive radi prizadevanja trgovinskega ministrstva, da se izvaža kar najboljše blago, tudi najoddaljenejša svetovna tržišča. Vendar prvotni producenti niso z efektom izvozne kampanje tako zadovoljni, kakor bi bilo pričakovati, ravno radi slabega financiranja izvoza; glavni del dobička pri izvozu naših sliv, oziroma vsaj večji del dobička so imeli inozemski izvozniki, ki so razpolagali z zadostnimi denarnimi sredstvi.

Poleg stavbnega lesa je eden naših najvažnejših izvoznih produktov koruza. Setvena poročila izkazujejo zelo dobro stanje posevkov in je pričakovati dobrega in bogatega pridelka. Ker so tudi stare zaloge še dovolj znatne, je zagotovljeno pokritje konzuma do nove žetve in se tore ni bati kakih sprememb na trgu s koruzo.

Tudi pšenice je še dovolj stare zaloge najboljše kvalitete. Žal ni pričakovati, da bo tudi nova žetev dala isto kvaliteto. Prevlažno vreme je posetvi zelo škodovalo in moremo že danes reči, da bo letošnji pridelek le srednjevrsten. Tudi velike povodnji so spomladi uničile precejšen del posetve, vendar se je to deloma popravilo, deloma pa paraliziralo že poprej, ker so bile letos obdelane večje površine zemlje s pšenico, kakor lansko leto. Pridelek bo torej kvantitativno enak lanskoletnemu ali pa še nekoliko večji, kvalitativno pa slabši.

Deloma še nekoliko slabša bo žetev ovsa. Ta produkt pri nas kvalitativno itak redno nazaduje in bo treba na vsak način odpomoči z izboljšanjem semenja.

Približno isto velja tudi o ječmenu, ki je kvalitativno nezadovoljiv. Posetev je uspevala dobro in je računati z kvalitativno in kvantitativno lanskoletni enakovredno žetvijo. Škoda le, da naš ječmen ni ravno najboljši za varjenje; dalo pa bi se tudi tu odpomoči z uvozom dobrega semenja.

Žetev rži bo srednja, vendar bo popolnoma pokrila domačo potrebo. Za nas je to dovolj, ker je rž pri nas le lokalnega pomena in ne pride v poštev za izvoz.

× **Reforma poravnalnega postopanja v Avstriji.** Avstrijska vlada izdeluje zakonski osnutek za noveliranje poravnalnega reda. Minimalna kvota, ki jo predvideva konkurzni red, se bo kasneje zakonitim potom zvišala na 35%, dotlej pa bo veljala minimalna kvota 25%, ki bo uvedena naredbenim potom. Dopustnost obnovitvene klavzule v slučaju neizpolnitve bo sprejeta v zakon. Za poravnavo sodnih stroškov bo določen prekluzivni rok in se bo poravnalno postopanje ustavilo, če do preteka tega roka ne bodo poravnani sodni stroški. Nadalje bo dobila novela določilo, ki bo pospeševalo izvensodne poravnave, ki so tudi z narodno-gospodarskega stališča mnogo ugodnejše.

× **Italijanski proračun 1924-25** izkazuje (za finančno leto od 1. julija 1924 do dne 30. junija 1925) 17.999 milijonov izdatkov in 16.644 milijonov dohodkov, torej primanjkljaj 1355 milijonov lir. Ta deficit pa se nanaša le na izredni del proračuna; redni proračun izkazuje suficit 2737 milijonov lir.

OBLEKE NA ROKE
O.B
MESTNI TRG 5
O.B ERNATOVIČ

Kar Vi hočete
to je Elzafluid. To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine. Pošiljka Din 28·—. Lekarnar Eug. Feller Stubica Donja, Elzatrg 357, Hrvatska

Vedno zadnje novosti
SAMO
GRICAR & MEJAC,
Šelenburgova ulica 3.

Naši v Ameriki.

— **Naši rojaki — umetniki v Ameriki.** Hrvatska umetniška revija »Kolo«, ki izhaja v New-Yorku, prinaša o gostovanju slovenske umetnice gospe Danilove v Clevelandu naslednje poročilo:

Prvo gostovanje Auguste Danilove je bilo — kakor je bilo pričakovati — nad vse uspešno. Pravijo, da je okoli 2000 ljudi prišlo onega dne pozdravit in poslušat našo dično slovensko umetnico. Dramatično društvo »Ivan Cankar« kot da je napelo vse sile, da bode kos velikemu dogodku. Največji uspeh tega gostovanja pa je ta, da se je Clevelandčanom posrečilo pridobiti Danilovo za stalno sodelovanje. Gospa Danilova se je že preselila iz New-Yorka v Cleveland, kjer je otvorila dramatično šolo in bo režirala predstave dramatičnega društva. Ta dogodek je velikanske važnosti za ves daljni razvoj gledališkega delovanja v Clevelandu in sploh za kulturno življenje tamkajšnje slovenske kolonije.

— **Zlatko Balokovič.** Naš največji virtuoz na violini, mladi Zlatko Balokovič je seznanil malone ves kulturni svet z jugoslovansko umetnostjo. Ta fenomenalni pojav na nebu naše glasbene umetnosti je dal v zadnjem času v New-Yorku kar 16 koncertov. Navdušenje muzikalnih Amerikancev za Balokovičevo umetnost je velikansko. Koncertiral je dne 23. aprila v Clevelandu, a 30. aprila v Čikagi. Povsod z velikim uspehom. Nato je odšel v cvetočo Kalifornijo, kjer so ga prvič poslušali v San Franciscu, nato v Los Angelosu. Na povratku v New-York je priredil koncert v Pueblo, Colo, Kansas Cityju, St. Louisu, Detroitu in Pittsburghu. Sedaj je na potu v domovino.

Amnestija za ruske begunce.

Praški zastopnik SSSR objavlja: V proslavo triletnice osvoboditve Minska, prestolice Belo-Rusije od poljske okupacije je proglasila vlada SSSR obsežno amnestijo, ki se razteza:

1. na vse udeležence protisovjetskih beloruskih nacijonalnih formacij iz let 1918, 1919 in 1920.

2. na beloruske politične in kulturne delavce, ki so se udeležili protisovjetskih organizacij.

3. na vse člane beloruskih nacijonalnih organizacij, ki se niso udeležili organizacij Savinkova, Balahovskega in kontrašpionaže buržujskih držav.

4. na člane beloruskih socijalnorevolucijonarnih organizacij, ki so iz te stranke izstopili in so svojo lojalnost do sovjetov prijavili.

5. na vse beloruske kmete, ki so iz nevednosti vstopili v protisovjetske odrede in ubežali iz dežele.

Kdor se želi poslužiti amnestije, mora vložiti prošnjo na praškega upolnomočenega delegata SSSR, Kr. Vinohrady, Žižkova ulica vila Teresa.

Amnestija je torej v resnici zelo malo obsežna in more po njej tvegati povratek le majhen del Belorusov. To pripominjamo, če bi naši rusožeri hoteli zopet čvekati, da se naj tukajšnji begunci vrnejo v Rusijo.

Sport.

IV. IZBIRNA OLIMPIJSKA KOLESARSKA DIRKA.

Na 188 km dolgi olimpijski progi Podsused-Kostanjevica-Novomesto-Veliki Gaber in nazaj v Podsused se je vršila v nedeljo četrta izbirna kolesarska dirka za Olimpijado. Dirke se je udeležilo 6 dirkačev in sicer Kosmatin (Primorje), Šolar (Ilirija, Ljubljana), Sovič, Šoštarko (Gradjanski Zg.) in Truban, Kranjc (Orao, Zg.). Prvak Jugoslavije, Dukanovič ni startal. Kot prvi je došel na cilj Truban (Orao) v času 6:53:42.4 komaj za dobro ped pred Kosmatinom (Primorje) 6:53:42.5, ki je vodil na celi progi do cilja, III. Šoštarko 6:53:43. IV. Sovič 6:59, V. Kranjc 7 :10. Šolar si je pri karambolu s Sovičem pokvaril kolo ter vsled tega odstopil. Kosmatin si je s svojim zadnjimi uspehi zasigural mesto v državni kolesarski reprezentanci ter postane s tem prvi slovenski internacijonalec-kolesar.

NEDELJSKE NOGOMETNE TEKME.

Zagreb. Sobota: pokalne tekme: Concordia : Gradjanski 3 : 2, HAŠK : Sparta 5 : 1. **Nedelja:** HAŠK : Concordia 4 : 3, Gradjanski : Sparta 12 : 3. Zmagovalec HAŠK.

Dunaj. Prvenstvene tekme: Amateure : Hertha 3 : 1, (2 : 0). Vienna : Simmering 2 : 1, (0 : 0). Wacker : Hakoah 3 : 1, (2 : 1). Ostmark : Admira 2 : 2, (1 : 2). II. razred WAC : Red Star 6 : 0.

Stockholm: Švedska : Egipt 5 : 0, (4 : 0).

Lodz: Poljska : Turčija 2 : 0.

Gradec: Sturm : Wiener Sportklub 3 : 1.

Karlsruhe: Tekma za južnonemški pokal: F. C. Nürnberg : Suttgarter Kickers 1 : 0.

Užice: DFC Praga : Teplitzer FC 7 : 1, prvenstvena.

Praga: Slavia : Meteor Vinohradi 5 : 3. Sparta : Union Žižkov 3 : 1.

To in ono.

: **Zamorka kot poslanec.** Edin črni poslanec nacijonalne skupščine v Clevelandu (Ohio) je zamorka Geo S. Williams. Izhaja iz rodbine nekega zamorskega duhovnika iz Savanne. Par let že deluje kot politična vzgojiteljica svojih rojakov. Zamorska poslanica je doživela te dni svoj prvi uspeh. V nekem vprašanju je bila izvoljena kot referentka in je izvedla zadevo slajno, pa čeprav je imela kot zamorka najtežje stališče.

: **Za vsako besedo deset dolarjev.** V Njujorku živi mož, ki nima drugega posla, ko da dnevno napiše dve besedi in zato dobi dnevno 20 dolarjev ali okoli 1600 dinarjev. Da pa ne dobi kdo skomine, povemo še, kako mora zapisati ta človek obe besedi. Mož je nad vse izurjen letalec in njegovo delo je v tem, da vodi aparat tako spretno, da napiše v zrak velike črke iz dima, ki so reklama nekega podjetja. — Taka dimasta reklama je v Ameriki vedno bolj priljubljena in v brezvetrovnih dnevih se vidi vedno več na njujorškem nebu teh oblačnih dimastih reklam.

: **Slike Franca Ferdinanda.** V Njujorku je bila dražba slik Franca Ferdinanda. V vsem je bilo na prodaj 11 slik, ki so jih slikali italijanski, francoski in španski umetniki. V začetku je šla dražba dobro. Naenkrat pa ni nihče več hotel dražiti. Razšel se je namreč glas, da prinaša slika Ferdinanda lastniku nesrečo. Kdor od avstrijakantov še hrani kako sliko Ferdinanda, naj jo v lastno korist takoj uniči!

: **Granatna eksplozija v Kaisersteinbruchu.** Pred par dnevi se je zgodila na vojaškem strelišču Kaisersteinbruch pri Dunaju velika granatna eksplozija, ki je zahtevala tri težko ranjene vojaške žrtve. Uradno poročilo o tej nesreči se glasi: V taborišču Kaisersteinbruch so bili vsled eksplozije granatne glave težko ranjeni trije vojaki samostojnega artilerijskega polka. Od ranjencev je zadobil eden dve težki poškodbi v trebuh, ostala dva sta močno poškodovana na nogah. Poleg tega imajo vsi trije še več manjših ran. Ponesrečenci izpovedujejo, da jim je bil poverjen prenos raznega topovskega materijala po končanem streljanju. Med kosi razstreljenih šrapnelov in granat je bila najbrže tudi granatna glava, ki še ni eksplodirala. Kako je prišla med ostali materijal, ranjenci ne morejo pojasniti. Pri skladanju materijala je granatna glava padla na tla, kjer je eksplodirala. Stanje ponesrečenih vojakov je zelo resno.

: **Fronta in zaledje.** Počasi prihaja iztreznenje tudi med najbolj zagrizenimi nemškimi nacijonalci. Tako popisuje nemški nacijonalec, član bojne organizacije »Stahlhelm« v »Leipziger Volkszeitung« na sledeč način nemško nacijonalno slavnost v Halle: »Tovariši! Ko smo se peljali v Halle na Nemški dan, smo mislili, da bo vladal na tem dnevu pristen frontni in tovarški duh. Kaj pa smo morali doživeti? Velik del bivših oficirjev ni bil v zeleni vojni uniformi, temveč se je šopiril v razkošnih uniformah miru. V blatu in nesnagi strelskih jarkov te uniforme sicer nismo videli. Ni se dalo skriti, da so jo oblekli njeni nosilci samo zato, da bi imponirali ženskemu svetu in mladini... Ali je bilo res pravilno, da je tvoril višek dneva svečanostni banket v dvorani hotela Hamburg in pri tem so se pošiljala vabila le na gotove osebe in bilo vse prirejeno na način, ko da bi se zbrali v Halle ljudje zaledja in da je bil tu praznik one zloglasne etape, ki je znala za domovino samo jesti? Značilno je bilo, da ni bil povabljen k banketu niti predsednik »Stahlhelma«, pa čeprav je ravno »Stahlhelm« nosil skoraj vse stroške za prireditev Nemškega dne. Ta predsednik »Stahlhelma« je le priprost trgovec, čeprav zaslužen rezervni oficir, ki je izgubil na fronti roko, ampak vsecno samo trgovec in kako bi mogel kot tak sedeti za mizo skupno z Njegovo kraljevsko visokostjo. Smel je pač še tolči pred Njegovim Kr. Veličanstvom in pred generali paradni marš toda s tem je opravil.« To je verna slika hohenzollernskega patriotizma!

: **Najdeni Chignon.** Otroške glavice kratko pristriženih las, ali kakor bi se tu literarno-mondeno reklo: Ninon kakor Garçonne, so prišle iz mode — sedaj vlada **Chignon** (kita). Ta dovoljuje dragocene glavnike in lesketajoče se igle. Pogled na soarejo v predmestju Saint-Honore je zopet popolnoma drugačen. Sicer poizkušajo tudi druge fantazije: mali umetni lasje, ki pokrivajo vso glavo kot gosji puh, katere se pokrijejo zvečer z dragocenimi čipkami, ali: frizura Young-boy, ali pa »japonska oblika pupe.« Nikdar pa ne manjka glavnik v vseh mogočih oblikah in velikostih: polkrog, obroč, polmesec purpurne barve, pletenina iz slonove kosti ali iz žade. Najboljši dokaz za univerzalnost tega nakita doprinaša statistika urada za najdenine na policijski prefekturi. V zadnjih 4 tednih je bilo od šoferjev-izvoščkov oddanih nič manj kakor 3229 glavnikov, za katere se do danes ni javila nobena lastnica.

Trboveljski premog in drva
dobavlja
DRUŽBA ILIRIJA
LJUBLJANA Kralja Petra trg 8
Telefon štev. 220
Plačilo tudi na obroke!

Lastnik:
Konzorcij »Narodnega Dnevnika«.
Glavni in odgovorni urednik:
Železnikar Aleksander.
Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

42

»Mr. Clayton,« je rekla mirno in mu dala roko, »dovolite, da se vam najprej zahvalim za vašo viteško zvestobo, ki ste jo izkazali mojemu očetu. Pravil mi je, kako plemenito ste se žrtvovali. Kako naj vam to poplačam?!«

Clayton je opazil, da se ni zmenila za njegov prijateljski pozdrav, pa se ni vznemirjal vsled tega. Toliko je pretrpela, in neprikladno bi bilo, vsiljevati ji zdaj svojo ljubezen.

»Že s tem sem obilno poplačan,« je dejal, »da vas vidim pri vašem očetu rešeno in zdravo. Njegova tiha nema bolest je človeku ranila srce. Ta izkušnja je najbolj žalostna v mojem življenju, mis Porter in zraven se je družila še moja lastna bolest, največja, kar sem jih doslej doživel. Toda njegova je bila tako brezupna — bil je usmiljenja vreden. Pokazal mi je, da niti ljubezen moža do svoje žene ne more biti tako globoka, močna in požrtvovalna, kakor je očetovska ljubezen do svoje hčere.«

Mlada deklica je povesila glavo.

»Kje je gozdni mož, ki vam je šel na pomoč?« je vprašala. »Zakaj se ni vrnil?«

Claytona je to vprašanje tako presenetilo, da jo je začudeno pogledal.

»Koga mislite?« je vprašal.

»Gozdnega moža, ki je rešil vas in očeta in ki je rešil mene iz gorilinih rok.«

»O,« je Clayton presenečen vzkliknil. »On vas je rešil? Saj mi še niste povedala svojega doživljaja. Prosim vas, pripovedujte.«

Toda ona je ponovila svoje prejšnje vprašanje.

»Kaj niste videli gozdnega moža? Ko je čul strele iz daljave, me je zapustil. Prišla sva baš do sem, ko je odhitel proti bojišču. Vem, da vam je hotel iti na pomoč.«

Govorila je s tako toplim, skoro razburjenim glasom, da se je Clayton čudil, zakaj jo tako skrbi, kje se nahaja gozdni mož. Resnice sicer ni mogel uganiti, imel pa je temne slutnje; v njegovem srcu se je rodila prva nezavedna kal ljubosumja in sumničenja opičjega človeka, kateremu je moral biti hvaležen za svoje življenje.

»Nismo ga videli,« je mirno odvrnil. »K nam ga ni bilo.« In po daljšem molku: »Morda se je vrnil k svojemu plemenu, k ljudem, ki so ga napadli.« Sam ni vedel, zakaj je to dejal, česar sam ni verjel. Toda ljubezen je čudna gospodarica.

Mlada deklica ga je debelo pogledala.

»Ne!« je glasno vzkliknila. »To ni res. Vas so napadli zamorci in on je belokožec in — gentleman.«

Clayton je bil v zadregi.

»On je čudaško, napol divje bitje džungle, mis Porter,« je rekel. »Ničesar ne vemo o njem. Nobenega evropskega jezika ne razume in tudi ne govori. Njegovo okrasje in orožje je podobno onemu, ki ga imajo divjaki na zapadni obali.«

Clayton je govoril naglo.

»Sto milj naokrog ni tu nobenega drugega človeka razven divjakov, mis Porter. Najbrže pripada plemenu, ki nas je napadlo, ali pa podobnemu divjemu narodu. Morda je celo ljudi.«

Jane Porter je prebledela.

»Ne morem verjeti,« je šepetala. »Ni res. Videli bodete,« se je obrnila h Claytonu, »da se vrne in vam dokaže, da ni res, kar pravite. Povem vam: on je gentleman.«

Clayton je bil velikodušen, viteški mož, toda živahno dekličje zagovarjanje gozdnega moža je vzbudilo v njem nespametno ljubosumnost, da je za hip pozabil na vse dobrote, ki jim jih je izkazal in odgovoril s porogljivim smehljajem:

»Morda imate prav, mis Porter, toda jaz ne verjamem, da bi se kdo od nas potegoval za znanje s tem bitjem, ki je sirovo meso. Najbrže je kakšen napol nor izobčenec, ki bo kmalu pozabil na nas, kakor bomo mi pozabili nanj. On je le divja žival džungle, mis Porter.«

Ona ni odgovorila, čutila pa je, da je njeno srce vztrepetalo. Jeza in sovraštvo, naperjena proti onemu, ki ga ljubimo, zjekleni naše srce, to zaničevanje in usmiljenje pa nas osramoti in nam odvzame besedo.

Vedela je, da je Clayton govoril le to, kar je mislil, in prvič je pričela svojo novo ljubezen kritično presojati.

Dočim se je počasi vrnila proti koči, si je poskušala predstavljati svojega gozdnega boga ob svoji strani v salonu pomorskega parnika. Videla ga je, kako jé z rokami, kako se bori za hrano kakor zver in kako si briše mastne prste ob stegna. Vsa se je stresla.

Predstavljala si je, kako ga seznanja s svojimi prijatelji — neizobraženega, slabejšega od kmeta.

Kmalu je prišla v svojo sobo in ko je sedela na robu postelje iz trave in držala roke na valujočih grudih, je začutila trde obrise medaljona pod obleko.

Vzela ga je ven, držala nekaj časa v roki in se s solznimi očmi sklonila nad njega. Potem ga je pritisnila na ustnice, zagrebla obraz v mehko ležišče in zaihtela:

»Da je žival?«, je mrmrala. »Potem, ljubi bog, naj postanem tudi jaz žival, kajti — človek ali žival, njegova sem!«

Ta dan je Clayton ni več videl. Esmeralda ji je prinesla večerjo in očetu je sporočila, da ji zaradi razburjenja ni dobro in da bi rada ostala sama.

Drugo jutro na vse zgodaj je odšel Clayton z mornarji iskat d'Arnota. Tokrat je šlo dvesto oboroženih mož z desetimi častniki in dvemi zdravniki. Poleg živeža za cel teden so vzeli s seboj tudi posteljno opravo in viseče mreže za prenos ranjencev in bolnikov.

Moštvo je bilo hrabro in se je dobro zavedalo težav te pomožne ekspedicije.

Ker so šli po stezi in se niso mudili z poizvedovanjem, so kmalu že pred poldnevom prišli na mesto bojišča.

Odtod jih je slonova pot vodila naravnost v Mbongino vas. Ura je bila dve, ko je čelo ekspedicije prišlo do jase.

Poročnik Charpentier, ki je poveljeval moštvu, je takoj poslal del svojih sil na nasprotno stran vasi. Drugi oddelek je odšel proti vratom vasi, dočim je sam z ostankom ostal na južni strani jase.

Sklenili so, da bo tisti oddelek, ki zasede severno stran in zato poslednji dospe na svoj cilj, pričel z napadom. Njegovo streljanje bo obenem znamenje za skupen naskok na vas, ki so jo hoteli s prvim jurišom zavzeti.

Pol ure so ležali ljudje poročnika Charpentierja v gostem grmovju džungle in nestrpno čakali dogovorjeno znamenje. Videli so domorodce na polju. Nekateri so mirno prihajali in odhajali skozi vaška vrata.

Končno se je oglasilo ostro streljanje pušk. Takoj je sledila salva z zapadne in južne strani.

Domorodci na polju so pometali svoje orodje in drevili proti vaškemu plotu. Kroglje so jih kosile in mornarji so preko njihovih trupel hiteli k vratom.

Napad je bil tako nepričakovan in nenaden, da so belokožci prišli do vrat, še predno so jih zamorci utegnili zapreti. V minuti je bila vaška ulica polna borečih se mož.

Par trenutkov so se črnci držali ob vaškem vhodu, toda vojaki so s svojimi puškami, samokresi in sabljami strašno gospodarili med domačini, oboroženimi le s sulicami in puščicami. Boj se je izpremenil v divje klanje, posebno ker so mornarji spoznali dele d'Arnotove uniforme, ki so jih nosili nekateri črni vojščaki.

Četa je prizanašala ženam in otrokom, v kolikor niso aktivno posegale v boj, ko so končno zasopli, potni in s krvjo obrizgani prenehali, ni bilo v celi vasi nobenega moža več, ki bi se jim lahko postavil v bran.

Skrbno so preiskali vse koče in kote vasi, toda nikjer niso mogli odkriti niti najmanjšega sledu po d'Arnotu. Izpraševali so s pomočjo znamenj ujetnike, pa niso dobili nobenega odgovora. Končno je izjavil neki mornar, ki je služil v francoskem Kongu, da zna mešanico, ki jo rabijo beli v svojem občevanju z obrežnimi plemeni; poskušal je govoriti z ujetniki, toda tudi njemu se ni posrečilo izvedeti kaj podrobnejšega o d' Arnotovi usodi.

Na vsa tozadevna vprašanja so odgovarjali črnci z živahnimi kretnjami in izrazi strahu, da so bili beli prepričani, da so njihovega tovariša zaklali in pojedli.

Družabnika
za trgovino mešanega blaga itd. za prometen kraj v Slovenskih goricah iščem. Prevzamem eventuelno blago na račun ali dam lokal v najem. Ponudbe na Franc Simonič, trgovec v Sv. Urbanu pri Ptuju.

Dva moška kolesa,
dirkalno in navadno moško, skoraj novo, se ugodno prodata radi odhoda k vojakom. Naslov v upravi lista.

Moško kolo,
dobro ohranjeno kupim. Cenj. ponudbe na upravo lista pod „Plačam takoj".

Stara moška obleka,
še dobro ohranjena, se ugodno proda. Naslov pri upravi lista.

Beli damski file-klobuki
došli. Cena od 180 Din više. Minka Horvat, modistka, Ljubljana.

Motorno kolo
Puch, 5 ks, dobro ohranjeno, se vsled odpotovanja proda za 6000 Din. Jamski trg 196, Zelena jama, Ljubljana.

Mlad pek,
popolnoma samostojen, išče službe za takoj ali pozneje. Ponudbe pod „Pek" na upravo lista.

Prvovrstne premoge
na drobno in debelo za industrijo in domačo kurjavo
dobavlja
po najugodnejših cenah in plačilnih pogojih
Dom. Čebin
trgovina s premogom
Ljubljana, Wolfova ul 1/II.

Najmodernejši trakovi, svila in modni nakiti
ravnokar dospelo v modni trgovini
T. EGER
LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA 2

Oglašajte v Nar. Dnevniku!

Lep, črn premog
s 4—5000 kalorij, franko Ormož tona á Din 300 prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica štev. 1.

MERAKL
BOJE, MASTILA, LAKOVE, ŠTUK, EMAJLE, KISTOVE I JAMAČNO ČISTI FIRNIS NAJBOLJE KAKVOĆE NUDI
MEDIĆ-ZANKL
DRUŽBA Z O. Z.
LJUBLJANA
CENTRALA
MARIBOR PODRUŽNICA
NOVI SAD SKLADIŠTE
TVORNICE:
LJUBLJANA-MEDVODE

AVTO VOZI
BREZ BENCINA
KURI Z OGLJEM
ZAHTEVAJ PROSPEKTE
JUGO-HAG
LJUBLJANA
BOHORIČEVA UL. 24 TEL. 560

Gumi za cepljenje trt
Peronospora cevi, lamčeno novo blago kakor tudi vsi v to stroko spadajoči predmeti.
Zahtevajte cenike. Važno za trgovce.
Tovarniška zaloga:
Zdravko Krajnc - Celje.

ČEŠKA INDUSTRIJALNA IN GOSPODARSKA BANKA
Telefon št. 104. podružnica v Ljubljani, Marijin trg 5. Brz. naslov: INDUSBANKA.
Delniška glavnica in rezerve cca Kč 290,000.000 —. Hranilne vloge na knjižice in tekoči račun Kč 2.170,000.000.—.
Centrala v Pragi, na Prikope 35, 67 podružnic v vseh večjih krajih Češkoslovaške republike. — Sprejema vloge na knjižice in račune ter provaja vse bančne in borzne transakcije kar najkulantneje.